

Översättning av frågeformuläret Skattning av Röstens
Könsinkongruens^{Assigned Female At Birth} (SaRK^{AFAB}) från
svenska till finska

Lena Lindblom, 40366

Handledare: Greta Wistbacka & Sofia Holmqvist-Jämsén

Fakulteten för humaniora, psykologi och teologi

Utbildningslinjen för logopedi

Åbo Akademi

2020

**ÅBO AKADEMI –
FAKULTETEN FÖR HUMANIORA, PSYKOLOGI OCH TEOLOGI**

Sammanfattning av avhandling pro gradu

Ämne: Logopedi	
Författare: Lena Lindblom	
Arbetets titel: Översättning av frågeformuläret Skattning av Rösten vid Könsinkongruens ^{Assigned Female At Birth} (SaRK ^{AFAB}) från svenska till finska.	
Handledare: Greta Wistbacka & Sofia Holmqvist-Jämsén	
Sammanfattning: <p>En person kan uppleva att det kön hen tilldelats vid födseln inte samstämmer med den upplevda könsidentiteten, vilket kallas könsinkongruens. Upplevelsen av könsinkongruensen kan orsaka nedsatt livskvalitet och nedsatt mental hälsa. Personen med könsinkongruens kan genomgå könsbekräftande behandling som kan involvera röstbehandling hos talterapeut. I och med röstbehandling görs en undersökning och bedömning av rösten, men för tillfället råder det brist på självskattningsformulär av rösten för transmaskulina personer. Syftet med avhandlingen var att översätta självskattningsformuläret Skattning av Rösten vid Könsinkongruens^{Assigned Female At Birth} (SaRK^{AFAB}) från svenska till finska. Frågeformuläret är riktat till transmaskulina personer.</p> <p>Frågeformuläret översattes i enlighet med de riktlinjer Världshälsoorganisationen WHO (2014) givit för översättning av mätinstrument. I den aktuella studien tillämpades riktlinjerna genom följande fem faser: 1) en första översättning till finska, 2) en expertpanels ändringsförslag på översättningen, 3) en återöversättning till svenska och ursprungsförfattarnas ändringsförslag, 4) en pre-testning och kognitiva intervjuer med målgruppen och 5) ett slutligt godkännande av frågeformuläret. Totalt 9 transmaskulina personer deltog i de kognitiva intervjuerna.</p> <p>Resultatet av studien är en finsk översättning av frågeformuläret SaRK^{AFAB}, som reflekterar det svenska ursprungsformuläret. Världshälsoorganisationen WHO:s riktlinjer för översättning av mätinstrument tillämpades i alla faser av översättningen. Under översättningens olika faser utfördes semantiska anpassningar av begrepp och grammatik i det finska frågeformuläret. Anpassningarna utfördes i enlighet med expertpanelens, ursprungsförfattarnas och målgruppens rekommendationer. I översättningen av vissa begrepp uppstod utmaningar, exempelvis om expertpanelen, ursprungsförfattarna eller målgruppen inte var överens om en semantisk anpassning. Definitionerna av dessa begrepp utreddes och diskuterades ytterligare innan den slutliga versionen av frågeformuläret framställdes. I framtida studier kunde frågeformuläret validitets- och reliabilitetstestas med ett större och mer varierande sampel, som inkluderar en jämn fördelning av personer med binära och icke-binära könsidentiteter. Avhandlingen bidrog med ett nytt finskt självskattningsformulär av rösten för personer med könsinkongruens i Finland.</p>	
Nyckelord: könsbekräftande behandling, könsinkongruens, självskattningsformulär, transmaskulin, Världshälsoorganisationen WHO, översättning	
Datum: 12.5.2020	Sidoantal: 30 + 14

Förord

Jag vill rikta ett varmt tack till alla som deltog i studien och till alla som hjälpte till med rekryteringen av deltagarna. Jag vill tacka hela expertpanelen, Elina Kankare, Leena Rantala, Katja Saarela, Jussi Jylkkä och Susanna Sid, som möjliggjorde framställningen av frågeformuläret. Ytterligare vill jag tacka mina handledare Greta Wistbacka och Sofia Holmqvist-Jämsén som hjälpt och stöttat mig under arbetet med avhandlingen.

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Definitioner	1
1.2	Röst och kön.....	2
1.3	Könsbekräftande behandling för transmaskulina personer	4
1.3.1	Röstbehandling för transmaskulina personer.....	5
1.3.2	Självskattningsformulär för transmaskulina personer.....	8
1.4	Syfte.....	8
2	Metod	9
2.1	Frågeformuläret Skattning av Rösten vid Könsinkongruens (SaRK).....	9
2.2	WHO:s riktlinjer för översättning av mätinstrument.....	10
2.3	Tillämpning av WHO:s riktlinjer	11
2.3.1	Deltagare	13
2.3.2	Datainsamling och analys av intervjuerna.....	14
3	Resultat	15
3.1	Den första översättningen av SaRK till finska (fas 1)	15
3.2	Expertpanelens ändringar av frågeformuläret (fas 2)	17
3.3	Återöversättning av frågeformuläret till svenska (fas 3).....	17
3.3.1	Anpassningsförslag som åtgärdades efter återöversättningen	18
3.3.2	Anpassningsförslag som inte åtgärdades efter återöversättningen.....	18
3.4	Pre-testning och kognitiva intervjuer med målgruppen (fas 4)	20
3.4.1	Anpassningsförslag som åtgärdades efter intervjuerna	20
3.4.2	Anpassningsförslag som inte åtgärdades efter intervjuerna	21
3.5	Den slutliga versionen av frågeformuläret (fas 5).....	23
4	Diskussion	23
4.1	Genomförande av översättningen.....	23
4.2	Utmaningar i semantiska anpassningar.....	24
4.2.1	Översättningen av begreppet icke-binär till finska	25
4.2.2	Kvinnlig och manlig eller feminin och maskulin.....	26
4.2.3	Översättning av begreppet felkönad till finska	27
4.2.4	Översättning av uttrycket ”jag tror” till finska	28
4.3	Studiens styrkor och begränsningar	28
4.4	Slutsats och förslag på framtida studier	29

Referenser

Bilagor A–F

1 Inledning

I verbal kommunikation kan man uppfatta talarens kön genom olika egenskaper i rösten (Leung, Oates & Pang Chan, 2018). De här skillnaderna beror delvis på anatomiska skillnader mellan könen (Boone, McFarlane, Von Berg & Zraick, 2014) och delvis på sociokulturella faktorer (Block, Papp & Adler, 2019). I vissa fall kan en person uppleva att könet hen tilldelats vid födseln inte stämmer överens med den upplevda könsidentiteten (Världshälsoorganisationen WHO [WHO], 2018). En sådan upplevd konflikt eller könsinkongruens (KI) kan orsaka nedsatt mental hälsa och nedsatt livskvalitet (Newfield, Hart, Dibble & Kohner, 2006). Personen kan önska förändra sina könsattribut för att minska de negativa känslorna, vilket kan genomföras genom bland annat hormonbehandling, kirurgiska ingrepp och talterapeutisk behandling (Duodecim, 2018). I och med talterapeutisk röstbehandling kan personen förändra olika könande röstegenskaper (Block m.fl., 2019; Van Borsel, De Cuyper, Rubens & Destaerk, 2000). I samband med röstbehandling används subjektiva bedömnings- och skattningsverktyg för rösten, eftersom klientens egen skattning av rösten tillför viktig kunskap (Hancock & Garabedian, 2012). Det råder däremot brist på självskattningsformulär, som kan användas vid bedömning av rösten för personer som upplever att könet de tilldelats vid födseln inte samstämmer med könsidentiteten (Nygren, Grufman-Björnlund, Lindqvist & Södersten, 2019). Det är därför relevant att fylla behovet av självskattningsformulär, som kan användas i detta syfte.

1.1 Definitioner

Enligt klassificeringen av *Internationell statistisk klassifikation av sjukdomar och relaterade hälsoproblem* (ICD-11), innebär könsinkongruens att en person upplever en ihållande känsla av att den upplevda könsidentiteten inte motsvarar det kön personen tilldelats vid födseln (WHO, 2018). Termen könsinkongruens beräknas bli tagen i bruk under år 2022 i en uppdaterad version av ICD-10, kallad ICD-11 (WHO, 2019). För tillfället används den motsvarande termen *transsexualism* i ICD-10, som definieras som en psykiatrisk könsidentitetsstörning då en person har en önskan om att bli accepterad som det motsatta könet och hen vill förverkliga detta genom hormonell och kirurgisk behandling (Socialstyrelsen, 2019). I diagnoskriterierna i *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (DSM-5) används termen könsdysfori för den upplevda konflikten mellan en persons fysiska kön och könet som personen identifierar sig med, vilket kan leda till känslan av att vara obekvämt i sin egen kropp (American Psychiatric Association, 2016). I

denna avhandling kommer termen könsinkongruens (KI) att användas. En generell term som används för personer som upplever könsinkongruens är på engelska *transgender* (American Psychological Association, 2019). Enligt Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners och queeras rättigheter (RFSL) (2020) används den motsvarande termen transperson på svenska. I den här avhandlingen inkluderar termen könsinkongruens även transpersoner. För personer som upplever att könet de tilldelats vid födseln samstämmer med könsidentiteten, används termen *cisperson* (Institutet för hälsa och välfärd [THL], 2020; RFSL, 2020) som även kommer att användas i avhandlingen.

För en person som är tilldelad kvinnligt kön vid födseln, men som upplever sig ha en manlig könsidentitet, används benämningarna *kvinna-till-man* (eng. Female to Male, FtM) (RFSL, 2020), transman och transmaskulin (THL, 2020). För en person som är tilldelad manligt kön vid födsel, men som upplever sig ha en kvinnlig könsidentitet, används benämningarna *man-till-kvinna* (eng. Male to Female, MtF) (RFSL, 2020), transkvinna och transfeminin (THL, 2020). Nyare och mer rekommenderade benämningar är AFAB, *assigned female at birth*, och AMAB, *assigned male at birth* (The World Professional Association for Transgender Health [WPATH], 2012). I den här avhandlingen kommer personer som tilldelats manligt kön vid födseln, men som upplever könsinkongruens, att benämnas som transmaskulina personer. Ytterligare kommer personer som tilldelats kvinnligt kön vid födseln, men som upplever könsinkongruens, att benämnas som transfeminina personer.

En person kan uppleva sig tillhöra en binär eller icke-binär (eng. non-binary) könsindelning (THL, 2020). En binär person upplever att det finns en tydlig könsindelning i de två könen man och kvinna (THL, 2020). En icke-binär person upplever däremot att hans könsidentitet inte samstämmer med den typiska indelningen av kön i man och kvinna (RFSL, 2020). Personer med KI kan uppleva sig ha en binär eller en icke-binär könsidentitet (THL, 2020).

1.2 Röst och kön

Enligt en systematisk metaanalys av Leung med flera (2018), har olika egenskaper i rösten, såsom taltonläget, resonans, artikulation, röststyrka och intonation rapporterats påverka omgivningens perception av en talares kön. I verbal kommunikation påverkar främst grundtonsfrekvensen lyssnarens perception av kön (Leung m.fl., 2018). Stämbandslängden och stäbandsmassan har en inverkan på grundtonsfrekvensen, eftersom kortare och tunnare stämband hinner upprepa fler vibrationscyklar per sekund och därmed vibrerar

kortare och tunnare stämband snabbare (Boone m.fl., 2014). Kvinnor har kortare stämband, ca 11–15 mm, medan män har längre stämband, ca 17–20 mm (Boone m.fl., 2014).

Överlag uppfattas en röst vara feminin om grundtonsfrekvensen i tal är över 180 Hz i medeltal och maskulin om den är under 165 Hz i medeltal (Leung m.fl., 2018). I metaanalysen av Leung med flera (2018) framkom det däremot att skillnader i grundtonsfrekvensen i tal endast förklarar 41,6 % av perceptionen av kön, vilket innebär att även andra röstegenskaper har en inverkan på uppfattningen av talarens kön.

Resonans är en dimension i rösten som refererar till de förändringar som inträffar i formantfrekvenserna i enlighet med ansatsrörets längd och form (Leung m.fl., 2018). Formantfrekvenser är akustiska särdrag som identifierar ett talljud, olika mönster i talet och röstens klangfärg (Hirsch, Gelfer & Boonin, 2019). Då ansatsröret är kort och smalt förstärks höga formantfrekvenser, vilket har associerats med en feminin röst, och då ansatsröret är längre och större förstärks lägre formantfrekvenser, vilket har associerats med en maskulin röst (Hirsch m.fl., 2019). Frekvenserna av de fyra första vokalformanterna har rapporterats vara associerade med könsuppfattningen (Leung m.fl., 2018).

De mest könande röstegenskaperna som är avgörande för uppfattningen av talarens kön är grundtonsfrekvensen och formantfrekvenserna, men även andra röstegenskaper som artikulation, röststyrka och intonation har en inverkan (Leung m.fl., 2018). Artikulationen styr och formar formantfrekvenserna och eftersom det förekommer skillnader i frekvenserna finns det könsskillnader i artikulationen (Sundberg, 2001). Kvinnor tenderar att artikulera vokaler och konsonanter med mer precision, att ha en mjukare initial artikulation och att ha ett mer främre och öppet artikulationssätt än män (Hirsch m.fl., 2019). Ytterligare har minskad röststyrka associerats med feminina röster, medan ökad röststyrka har associerats med maskulina röster (Hirsch m.fl., 2019). En feminin röst har förknippats med ett stigande intonationsmönster medan en maskulin röst har förknippats med ett fallande intonationsmönster (Leung m.fl., 2018). Förutom skillnader i röstegenskaper inverkar även sociokulturella faktorer på hur rösten tar sig uttryck för olika kön (Block m.fl., 2019). Faktorer som inverkar på vad som karakteriserar en maskulin eller feminin röst och kommunikation är exempelvis social kultur, tidsperiod, språk och lingvistik (Block m.fl., 2019).

Rösten förändras gradvis i samband med puberteten bland pojkar och flickor (Boone m.fl., 2014). I puberteten ökar hormonproduktionen som orsakar tillväxt i stämbanden, vilket leder till sänkt taltonläge och röstomfång (Boone m.fl., 2014; Sundberg, 2001). Grundtonsfrekvensen sjunker även till följd av att struphuvudet och

ansatsröret växer och sänks (Boone m.fl., 2014). I samband med att taltonläget sjunker med ungefär en oktav bland pojkar i puberteten (Boone m.fl., 2014), inträffar målbrottet som kan innebära plötsliga växlingar i fonationsfrekvensen och röstklngen då stämbandens svängningsmönster ännu inte stabiliserats (Sundberg, 2001). Bland flickor orsakar puberteten tillväxt i struphuvudet och förändringar i stämbanden, vilket leder till sänkt taltonläge med ungefär en halv oktav (Boone m.fl., 2014).

1.3 Könsbekräftande behandling för transmaskulina personer

En person med KI kan välja att genomgå en transition, vilket innebär en process av könsbekräftande vård och behandling för att förändra olika könsattribut (RFSL, 2020). I Finland utförs undersökningar och könsbekräftande behandlingar vid universitetssjukhusen i Helsingfors (HUS) och i Tammerfors (Tays) (Duodecim, 2018). År 2016 uppsökte ca 800 personer sjukhusen för könsidentitetsundersökning, men antalet personer har ökat under de senaste åren (Duodecim, 2018). Undersökning av könsidentiteten i Finland utförs av en multiprofessionell arbetsgrupp, som exempelvis kan bestå av en psykiater, psykolog, psykoterapeut, talterapeut och läkare (Duodecim, 2018). Enligt den svenska förvaltningsmyndigheten Socialstyrelsen (2015) och den finska läkarföreningen Duodecim (2018) involverar könsbekräftande behandling för personer med KI ofta en kombination av olika sorters behandlingar, såsom hormonell, kirurgisk och talterapeutisk behandling.

I och med androgen hormonbehandling för transmaskulina personer, ändras kroppens fysiska egenskaper för att öka motsvarigheten med en maskulin könsidentitet (Socialstyrelsen, 2015). Androgen är ett manligt könshormon (Duodecim, 2019a) och testosteron är en form av ett androgener hormon, som kan användas i hormonbehandling (Socialstyrelsen, 2015). Effekten av testosteronbehandling är bland annat mörkare röst, ökad kroppsbehåring, omfördelning av kroppsfett (Duodecim, 2018; Socialstyrelsen, 2015), ökad muskelmassa (Duodecim, 2018) och utebliven menstruation (Socialstyrelsen, 2015). Kirurgisk behandling innebär i sin tur rekonstruktiva ingrepp i form av bland annat maskuliniserande bröst- och underlivskirurgi (Duodecim, 2018; Socialstyrelsen, 2015). Talterapeutisk röst- och kommunikationsbehandling innebär anpassning av verbal kommunikation, samt röstträning i kombination med testosteronbehandling (Socialstyrelsen, 2015).

Nedsatt mental hälsa kan ofta vara en av orsakerna till att personer med KI vill genomgå könsbekräftande behandling (Duodecim, 2018). Personer med KI kan bland annat uppleva depression, ångest och nedsatt psykosociala handlingsförmåga på grund av

den upplevda könsinkongruensen (Duodecim, 2018). Ytterligare har transmaskulina personer rapporterats ha en lägre livskvalitet jämfört med cispersoner (Newfield m.fl., 2006). Könsbekräftande behandling kan medföra positiva effekter för transmaskulina personer, exempelvis kan de personer som genomgått hormonbehandling ha signifikant bättre livskvalitet och mental hälsa jämfört med personer som inte genomgått behandling (Newfield m.fl., 2006). I en studie av Bauer, Scheim, Pyne, Travers och Hammond (2015) undersöktes faktorer som eventuellt kunde minska självmordstankar och självmordsförsök bland personer med KI ($N = 380$). Faktorer som rapporterades minska självmordsbenägenheten var social inkludering, socialt stöd och minskad transfobi i omgivningen, samt genomförd juridisk och medicinsk könsbekräftande behandling. Könsbekräftande behandling minskade överlag risken för självmordstankar och -försök och en genomförd medicinsk könsbekräftande behandling, som inkluderade hormonbehandling, resulterade i minskad benägenhet för självmordstankar för 62 % av studiens deltagare (Bauer m.fl., 2015).

1.3.1 Röstbehandling för transmaskulina personer

Transmaskulina personer anser ofta själva att röstbehandling är en av de viktigaste åtgärderna i samband med könsbekräftande behandling (Van Borsel m.fl., 2000). Röstbehandling för transmaskulina personer kan genomföras på olika sätt för olika personer (Leung m.fl., 2018), exempelvis genom hormonbehandling eller talterapeutisk röstbehandling (Block m.fl., 2019).

Taltonläget sjunker huvudsakligen till följd av maskuliniserande hormonbehandling med testosteron (Block m.fl., 2019; Socialstyrelsen, 2015), som sänker röstens grundtonsfrekvens till en mer maskulin tonhöjd (Irwig, Childs & Hancock, 2016; Socialstyrelsen, 2015). Maskuliniseringen av rösten, som förekommer bland transmaskulina personer, påminner om den som inträffar bland pojkar i puberteten (Duodecim, 2018). Hormonbehandling orsakar liknande förändringar i stämbandets muskelmassa som i puberteten (Block m.fl., 2019). Stämbandslängden förändras däremot inte (Nygren, Nordenskjöld, Arver & Södersten, 2016), eftersom struphuvudet inte växer och sänks på samma sätt som för pojkar i puberteten (Block m.fl., 2019). Därför förväntas det inte ske förändringar i resonansen av formantfrekvenserna i ansatsröret i samband med hormonbehandling (Block m.fl., 2019). I en studie av Papp (2011) har det däremot rapporterats att det kan förekomma sänkningar i formantfrekvenserna vid hormonbehandling, men sänkningarna kunde även förklaras av förändringar i röstens

beteendemönster. Nygren med flera (2016) har rapporterat att en sänkning av grundtonsfrekvensen är individuell och kan i medeltal sjunka från 195 Hz till 125 Hz under en 12 månaders androgen hormonbehandling ($N = 50$, 18–64 år). Irwig med flera (2016) menade att en sänkning av grundtonsfrekvensen till en mer maskulin nivå överlag uppnås under 6–9 månader av hormonbehandling för transmaskulina personer ($N = 7$, 18–39 år). Graden av hur mycket personen med KI önskar förändra rösten är individuell, exempelvis kan icke-binära personer vilja öka maskuliniteten i rösten men inte i alla avseenden, och därmed kan personer ha olika förväntningar på effekten av behandlingen (Block m.fl., 2019).

I studier har det rapporterats varierande resultat av hur tillfredsställda personer själva har varit med rösten efter hormonbehandling (Azul, 2016; Cosyns m.fl., 2013; Nygren m.fl., 2016; Van Borsel m.fl., 2000). Positiva resultat har rapporterats i en studie av Van Borsel med flera (2000), där majoriteten av studiens deltagare upplevde att de var tillfredsställda med rösten efter testosteronbehandling ($N = 16$, 23–50 år). Deltagarna rapporterade att rösten uppfattades vara tillräckligt maskulin och att omgivningen mer sällan tilltalade dem med felaktigt kön (Van Borsel m.fl., 2000). I en studie av Cosyns med flera (2013) framkom inga signifikanta skillnader i akustiska röstegenskaper mellan transmaskulina personer ($n = 38$), som genomgått långvarig androgen behandling, och cismän ($n = 38$). De transmaskulina personerna hade liknande karaktäristiska röstegenskaper och akustiska drag i rösten, exempelvis i tonhöjdsvariationer och i grundtonsfrekvensen i medeltal, som kontrollgruppen av cismän (Cosyns m.fl., 2013).

Det kan vara svårt att förutspå i vilken grad eller hur snabbt taltonläget kan sjunka, vilket kan orsaka att hormonbehandlingen inte motsvarar förväntningar (Block m.fl., 2019). En person med KI kan uppleva missnöje med rösten om hen uppfattar att rösten inte motsvarar könsidentiteten efter testosteronbehandling (Azul, Arnold & Neuschaefer-Rube, 2018). Transmaskulina personer kan uppleva att effekten av testosteronbehandlingen inte alltid varit tillräcklig för att uppnå den önskade rösten (Azul, 2016; Azul m.fl., 2018; Nygren m.fl., 2016). De kan ytterligare uppleva att rösten inte låter tillräckligt maskulin, att rösten låter för ung och att instabilitet i rösten kan ge intryck av att vara i målbrottet (Nygren m.fl., 2016). Det har estimerats att ungefär 10 % av transmaskulina personer upplever problem med sänkning av tonhöjden ($N = 38$) (Cosyns m.fl., 2013). Ytterligare kan hormonbehandling medföra subjektiva röstsymtom, exempelvis instabil, ansträngd, trött och hes röst (Nygren m.fl., 2016). Utomstående lyssnare kan uppfatta en transmaskulin persons kön felaktigt utifrån rösten ännu efter behandling (Azul m.fl., 2018). I en magisteravhandling av Pääkkönen (2015) undersöktes

sambandet mellan röstegenskaper och utomstående lyssnares perceptuella uppfattning av maskulina och feminina röster bland ciskvinnor ($n = 10$), cismän ($n = 9$), transfeminina ($n = 3$) och transmaskulina personer ($n = 2$). Lyssnarnas perceptuella uppfattning av deltagarnas kön utifrån rösten jämfördes med deltagarnas egen uppfattning av sina röster som maskulina eller feminina. I resultatet framkom det att lyssnarna uppfattade cispersoners kön korrekt i 100 % av fallen, medan lyssnarna uppfattade personer med KI:s kön felaktigt i 75 % av fallen. Det är därmed mer sannolikt att personer i omgivningen uppfattar personer med KI:s kön felaktigt utifrån röstegenskaper, till skillnad från deras uppfattning av cispersoners kön (Pääkkönen, 2015).

Transmaskulina personer uppsöker mer sällan än transfeminina personer talterapeut för röstbehandling eller handledning för att uppnå en röst de identifierar sig med (Van Borsel m.fl., 2000). Det rekommenderas däremot att transmaskulina personer uppsöker talterapeut både i samband med hormonbehandling (Socialstyrelsen, 2015; Van Borsel m.fl., 2000) och innan påbörjad hormonbehandling (Block m.fl., 2019), eftersom även transmaskulina personer kan uppleva problem med rösten (Van Borsel m.fl., 2000). Röstbehandling hos talterapeut för personer med KI kan involvera bland annat förändring av taltonhöjd, resonans, artikulation, intonation, prosodi och taltempo (Thornton, 2008). Behandlingens främsta fokusområden är förändring av grundtonsfrekvensen och formantfrekvenser, eftersom kombinationen av dessa påverkar en lyssnares perception av talarens kön (Hancock & Garabedian, 2012). Ytterligare involverar röst- och kommunikationsbehandling fysisk och mental avslappning, andningskontroll, pragmatik och röstergonomi (Hancock & Garabedian, 2012). I och med att en klient besöker en talterapeut för röstbehandling utförs en talterapeutisk bedömning av rösten, som består av bland annat en anamnestisk intervju, perceptuell, aerodynamisk och akustisk bedömning av inspelat material av röst och tal (Boone m.fl., 2014). Objektiva mätningar av resonans och formantfrekvenser kan ge riktlinjer för behandlingens mål, men under bedömningen kan klienten även fylla i självskattningsformulär om aktiviteter och begränsningar för att få information om klientens egen uppfattning av rösten (Hancock & Garabedian, 2012). Vid bedömningstillfället är det viktigt att diskutera klientens förväntningar på röstförändringen, eftersom förväntningarna bör tas i beaktande vid målsättningen för behandlingen för att försäkra att klienten själv är nöjd med behandlingen (Hancock & Garabedian, 2012).

1.3.2 Självskattningsformulär för transmaskulina personer

Självskattningsformulär kan användas både före, under och efter röstbehandling (Hancock & Garabedian, 2012). Genom självskattningsformulär kan man få information om klients självupplevda symtom och problem med rösten, samt klientens livskvalitet i samband med rösten (Boone m.fl., 2014). Tillgången till självskattningsformulär för transmaskulina personer har länge varit bristfällig (Grufman-Björnlund & Lindqvist, 2018) och det råder stort behov av valida självskattningsformulär beträffande rösten och livskvaliteten för transmaskulina personer (Nygren m.fl., 2019). Ett självskattningsformulär som har utvecklats för skattning av rösten bland transfeminina personer är *Transsexual voice questionnaire for male-to-female transsexuals* (TVQ^{MF}) (Dacakis, Davis, Oates, Douglas & Johnston, 2013) och formuläret finns även översatt till finska (Rantala, Koppanen & Kankare, 2017). Formuläret TVQ^{MF} finns däremot inte utvecklat för transmaskulina personer (Grufman-Björnlund & Lindqvist, 2018).

I en studie av Grufman-Björnlund och Lindqvist (2018) validerades och reliabilitetstestades det svenska självskattningsformuläret Skattning av Rösten vid Könsinkongruens^{Assigned Female At Birth} (SaRK^{AFAB}). Formuläret är ursprungligen utvecklat av Askman och Nygren (2018a) och är en ny reviderad version av självskattningsformuläret Askman^{Kvinna-till-man}. Frågeformuläret är riktat till transmaskulina personer och inkluderar frågor som berör den upplevda rösten för tillfället, den önskade rösten och könsidentiteten. I studiens resultat framkom att självskattningsformuläret SaRK^{AFAB} har hög intern reliabilitet, som lyckas identifiera röstförändringar och eventuella röstbesvär (Grufman-Björnlund & Lindqvist, 2018). SaRK^{AFAB} är ett valitt frågeformulär med hög reliabilitet och tillförlitlighet över tid som kan användas kliniskt (Nygren m.fl., 2019). Den här avhandlingen kommer att behandla översättningsprocessen av SaRK^{AFAB} från svenska till finska. Ett motsvarande formulär för transfeminina personer, kallad Skattning av Rösten vid Könsinkongruens^{Assigned Male At Birth} (SaRK^{AMAB}) (Askman & Nygren, 2018b), översattes från svenska till finska i en pro gradu avhandling av Hermansson (2020).

1.4 Syfte

Syftet med avhandlingen pro gradu var att översätta självskattningsformuläret Skattning av Rösten vid Könsinkongruens^{Assigned Female At Birth} (SaRK^{AFAB}) från svenska till finska i enlighet med de riktlinjer Världshälsoorganisationen WHO (2014) givit för översättning av mätinstrument. Frågeformuläret är riktat till transmaskulina personer. Målsättningen var att framställa ett finskt frågeformulär som motsvarar och som kan användas i samma syfte

som det svenska ursprungsformuläret. Studien var relevant eftersom det råder brist på bedömnings- och självskattningsformulär för transmaskulina personer (Nygren m.fl., 2019), som kan användas för att fastställa den här klientgruppens egna målsättningar och förväntningar på rösten i samband med röstbehandling på finska. En översättning av SaRK^{AFAB} till finska skulle möjliggöra subjektiv självskattning av den upplevda rösten för tillfället, den önskade rösten och könsidentiteten för transmaskulina personer på finska i Finland.

2 Metod

Självskattningsformuläret SaRK^{AFAB} för transmaskulina personer (se bilaga 1), översattes från svenska till finska och en dokumentation av översättningsprocessen gjordes i form av denna avhandling pro gradu. Tillstånd att använda frågeformuläret SaRK i översättningen erhöles den 5.12.2018 av författarna Askman och Nygren. Det etiska tillståndet för studien ansöktes i juni 2019 från den forskningsetiska nämnden vid logopedin och psykologin vid Åbo Akademi. Det etiska tillståndet erhöles i juni 2019.

2.1 Frågeformuläret Skattning av Rösten vid Könsinkongruens (SaRK)

Den första delen av självskattningsformuläret SaRK^{AFAB} består av 10 påståenden som berör subjektiv självskattning av den upplevda rösten för tillfället. Påståendena ska besvaras antingen genom att välja svarsalternativ på en Likertskala (0–3) enligt hur bra de stämmer överens med svararen, med svarsalternativen ”ja” eller ”nej” eller med fritt formulerade svar. Efter de 10 påståendena följer en övergripande gradering av rösten med tillhörande svarsalternativ, samt en fråga om könsidentitet med tillhörande svarsalternativ. Slutligen inkluderas en poängsättningsdel. I tabell 1 framkommer påståendena och svarsalternativen i svenska SaRK^{AFAB}. Det motsvarande formuläret SaRK^{AMAB}, som är utvecklat av Askman och Nygren (2018b) och som har översatts till finska i en avhandling av Hermansson (2020), har en motsvarande uppbyggnad. Formuläret SaRK^{AMAB} har likartade påståenden som SaRK^{AFAB}, men en del påståenden berör röst och könsidentitet som enbart är väsentliga specifikt för formulärets målgrupp. Påståendena 1–3, 5–7 och 9–10 är likadana i båda formulären, medan påstående 4 och 8 är anpassade enligt de enskilda målgrupperna. Graderingen av rösten och bedömningen av könsidentiteten är likadana i båda formulären.

Tabell 1

Påståenden och svarsalternativ i det svenska SaRK^{AFAB} (Askman & Nygren, 2018a)

Påstående	Svarsalternativ
1. Jag blir trött i halsen när jag har pratat en stund	0 1 2 3
2. Jag blir hes när jag har pratat en stund	0 1 2 3
3. Jag har svårt att tala med stark röst	0 1 2 3
4. Min röst är instabil (som i målbrottet)	0 1 2 3
5. Min röst stämmer inte med min könsidentitet	0 1 2 3
6a. När jag talar i telefon (eller över internet) tror jag att min könsidentitet missuppfattas	0 1 2 3
6b. -och det är ett problem för mig	0 1 2 3
7a. När jag talar ansikte mot ansikte med en person tror jag att min könsidentitet missuppfattas	0 1 2 3
7b. -och det är ett problem för mig	0 1 2 3
8a. När jag talar tror jag att andra uppfattar mig som yngre än jag är	0 1 2 3
8b. -och det är ett problem för mig	0 1 2 3
9a. Jag är missnöjd med min röst	Ja/nej
9b. p.g.a. att jag blir felkänd	Ja/nej
9c. p.g.a. min röstfunktion (se 1–4)	Ja/nej
9d. p.g.a. annan orsak	Ja/nej
Följdfråga Om du valt ”p.g.a. annan orsak”, ange vilken:	-
10a. Jag är orolig att min röst inte ska uppfattas i enlighet med min könsidentitet	0 1 2 3
10b. -och det leder det till att jag är mindre delaktig i sociala situationer än jag skulle önska	0 1 2 3
Gradering av rösten För närvarande är min röst:	Mycket feminin
Jag vill att min röst ska låta:	Ganska feminin
	Könsneutral
	Ganska maskulin
	Mycket maskulin
Könsidentitet Jag skulle beskriva min könsidentitet som:	Man
	Kvinna
	Icke-binär
	Annan
	Vet ej/Osäker
Följdfråga Om du valt ”annan”, ange vilken	-
Följdfråga Övrig kommentar:	-

Anteckningar. - = fritt formulerat svar, 0 = aldrig eller mer sällan, 1 = ibland, 2 = ofta, 3 = vanligtvis eller alltid

2.2 WHO:s riktlinjer för översättning av mätinstrument

WHO har utformat riktlinjer för översättning av mätinstrument. Enligt WHO (2014), bör en översättning av ett validerat mätinstrument utföras enligt fem översättningsfaser för att skapa jämförbara översättningar av instrument på olika språk och i olika kulturer. Enligt riktlinjerna ska mätinstrumentet i den första fasen översättas från originalspråket till målspråket av en modersmålstalare, som är bekant med terminologin inom ämnet. Den andra fasen av översättningen ska inkludera en tvåspråkig expertpanel som evaluerar och

bedömer översättningen. Expertpanelen utreder och ger förslag på begrepp och uttryck, samt jämför översättningen med det ursprungliga mätinstrumentet. Expertpanelen kan bestå av den ursprungliga översättaren, en expert inom hälsa och andra experter med erfarenhet av översättning av mätinstrument. I den tredje fasen ska det, enligt riktlinjerna, göras en återöversättning där utvalda delar av mätinstrumentet översätts tillbaka till originalspråket av en modersmålstalare utan ytterligare kunskap om mätinstrumentet. Den återöversatta versionen av instrumentet ska sedan skickas tillbaka till WHO för godkännande. I den fjärde fasen genomförs en pre-testning och strukturerade intervjuer, så kallade kognitiva intervjuer (Drennan, 2003). Enligt riktlinjerna ska de kognitiva intervjuerna utföras personligt ansikte mot ansikte med minst 10 personer från målgruppen. Under de kognitiva intervjuerna ombeds deltagarna beskriva hur de tolkar och uppfattar frågorna i mätinstrumentet samt uttrycka innehållet i egna ord (WHO, 2014). Den kognitiva intervjumetoden används vid översättning av mätinstrument för att ta fram en översatt version som har ett innehåll som motsvarar det som eftersträvas i ursprungsversionen (Eremenco, Cella & Arnold, 2005). Metoden används även för att förstå hur personer som besvarar mätinstrument uppfattar och tolkar frågeställningar (Drennan, 2003; Eremenco m.fl., 2005) och genom detta kunna identifiera och rätta problem i instrumentets frågeställningar (Beatty & Willis, 2007). Intervjuerna kan endera utföras genom att svararen konstant berättar hur hen tänker medan hen fyller i mätinstrumentet, vilket ger förståelse för den kognitiva processen bakom hur frågorna besvaras, eller genom att intervjuaren ställer frågor som svararen besvarar efter att hen fyllt i mätinstrumentet (Beatty & Willis, 2007; Drennan, 2003). Intervjuaren ska formulera öppna frågor i stil med ”hur tolkar du frågan i egna ord” eller ”hur kom du fram till ditt svar” (Beatty & Willis, 2007).

I den avslutande femte fasen av översättningen ska den slutliga versionen av mätinstrumentet sammanställas och sedan skickas tillbaka till WHO för godkännande. Alla faser i översättningsprocessen ska dokumenteras (WHO, 2014).

2.3 Tillämpning av WHO:s riktlinjer

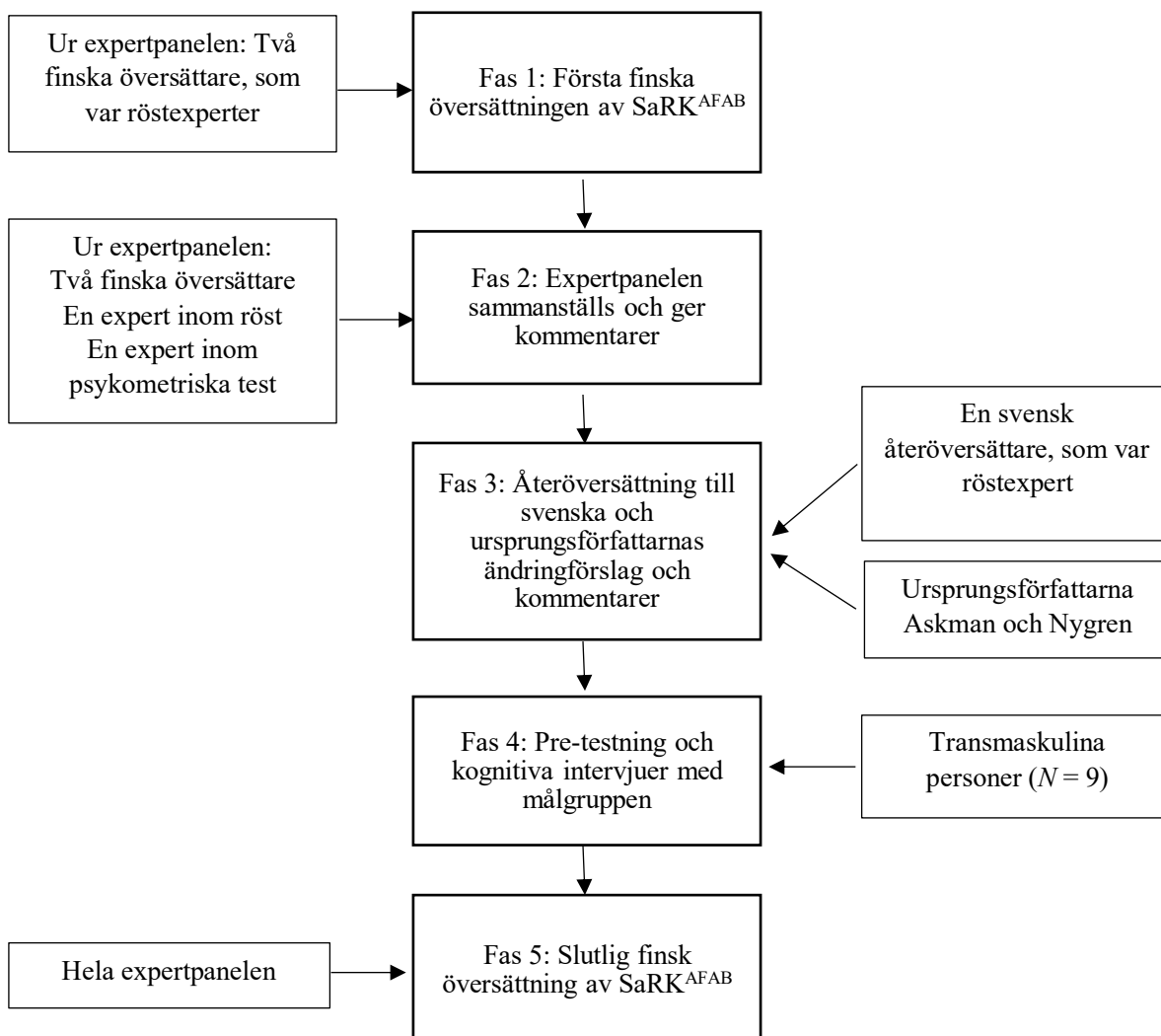
Självskattningsformuläret SaRK^{AFAB} översattes i enlighet med de riktlinjer WHO (2014) givit för översättning av mätinstrument med undantag av några anpassningar. De fem översättningsfaserna, som är utformade av WHO, tillämpades i studien. Se figur 1 för en översikt över studiens tillämpning av riktlinjerna.

I studiens första översättningsfas översattes självskattningsformuläret SaRK^{AFAB} från svenska till finska av två översättare som var nationella experter inom behandling av röst för personer med KI. Översättarna hade finska som modersmål och de var även en del av studiens expertpanel som inkluderades i den andra fasen. Den första översättningen slutfördes i januari 2019. I studiens andra fas sammanställdes en expertpanel som bestod av; (a) de två översättarna som var nationella experter inom behandling av röst för personer med KI, (b) en expert inom röst, (c) en expert inom psykometriska test och (d) handledarna och skribenten av avhandlingen pro gradu. Personerna i expertpanelen var alla nationella experter inom sina områden och därför inkluderades de i expertpanelen. Expertpanelen sammanställdes i april 2019. Den första finska översättningen av frågeformuläret skickades till expertpanelen via e-post, varefter de enskilda experterna sedan gav kommentarer, synpunkter och ändringsförslag på frågeformuläret. Anpassningar av språkligt innehåll, exempelvis av grammatik, termer och begrepp, utfördes i frågeformuläret i enlighet med expertpanelens rekommendationer. Anpassningarna utfördes för att eftersträva ett semantiskt motsvarande innehåll som i den svenska versionen.

I studiens tredje fas återöversattes hela den finska versionen av formuläret tillbaka till svenska av en person med svenska som modersmål. Översättaren var expert inom området röst, men hade ingen ytterligare kännedom om mätinstrumentet. Den återöversatta svenska versionen distribuerades tillbaka till ursprungsförfattarna, som gav kommentarer och anpassningsförslag på semantiskt innehåll samt ett slutligt godkännande av den återöversatta versionen av SaRK^{AFAB}. Pro gradu skribenten och handledaren dokumenterade och utförde semantiska anpassningar av termer och begrepp i den finska versionen av SaRK^{AFAB}, i enlighet med ursprungsförfattarnas ändringsförslag. I studiens fjärde fas utförde pro gradu skribenten en pre-testning och kognitiva intervjuerna med personer från målgruppen, som var transmaskulina personer. I enlighet med tillvägagångssättet för kognitiva intervjuer, fick studiens deltagare besvara frågor i stil med ”hur uppfattar du påståendet, berätta i egna ord” eller ”hur tolkar du begreppet” efter att de läst igenom frågeformulärets frågor och påståenden en i taget. De fick dela med sig av sig av egna tolkningar och uppfattningar av påståendena, samt beskriva påståendena i egna ord. De fick även bidra med förslag på ändringar av semantiskt innehåll. En intervju tog ca 30 minuter. Efter intervjuerna med deltagarna transkriberades och analyserades det inspelade materialet. Pro gradu skribenten och handledaren utförde ytterligare semantiska anpassningar i det finska formuläret, i enlighet med gemensamma drag i analysen av

intervjuerna. I studiens femte och avslutande fas sammanställdes den slutliga finska versionen av SaRK^{AFAB}, som sedan skickades till expertpanelen för ett sista godkännande.

Anteckning. Pro gradu skribenten och handledarna var involverade i samtliga delar av översättningsprocessen

Figur 1. Flödesschema över hur översättningsfaserna tillämpades. Till vänster framkommer expertpanelens involvering och till höger ytterligare aktörers involvering.

2.3.1 Deltagare

Information om studien skickades till pro gradu skribentens bekanta, till medlemmar i föreningen för transpersoner och interkönade individer i Finland (Trasek rf.) och till medlemmar i föreningen för jämlikhet för sexuella minoriteter och könsminoriteter i Finland (Seta rf.), samt till Åbo universitetscentralsjukhus och Tammerfors universitetssjukhus i Finland. Studiens deltagare rekryterades slutligen främst via bekvämlighetsurval via skribentens bekanta och via föreningen Seta rf.

Inklusionskriterierna för deltagandet var att deltagarna skulle vara frivilliga, myndiga, identifiera sig som binär eller icke-binär transmaskulin person och ha finska som modersmål. Studien inkluderade personer som var i olika skeden av den könsbekräftande behandlingsprocessen och även personer som inte påbörjat behandling. Alla inklusionskriterier uppfylldes bland deltagarna och ingen deltagare exkluderades. Deltagarna gav sitt samtycke för deltagandet i studien via en samtyckesblankett där kriterier för deltagandet och deltagarnas rättigheter framkom. Deltagarna uppgav bakgrundsuppgifter, såsom ålder, modersmål, utbildning, yrke, könsidentitet, tidpunkt för diagnos, tidpunkt sedan påbörjad könsbekräftande behandling och erfarenhet av tidigare talterapi.

De nio deltagarnas ålder varierade mellan 20 och 46 år ($M = 28,8$, $SD = 8,8$). Alla deltagare hade finska som modersmål och två av dem var tvåspråkiga med finska och svenska som modersmål. Sju av nio deltagare studerande och två arbetade. Sex deltagare studerade eller hade studerat på universitetsnivå och tre personer på yrkeshögskolenivå. Sex personer identifierade sig som man, två personer som transman och en person som icke-binär man. Tiden sedan diagnostiserad könsinkongruens varierade bland deltagarna mellan 0–9 år ($M = 4,8$ år, $SD = 3,4$). Tiden sedan påbörjad könsbekräftande behandling varierade bland deltagarna mellan 0–9 år ($M = 4,9$ år, $SD = 3,3$). En av deltagarna hade inte blivit diagnostiserad med könsinkongruens och hade inte heller påbörjat en könsbekräftande behandling. Två av deltagarna hade tidigare erfarenhet av talterapi i samband med könsbekräftande behandling.

2.3.2 Datainsamling och analys av intervjuerna

En del av datainsamlingen utfördes som videointervjuer och då användes applikationen *Zoom meetings* för videokonferenser, som är installerad på Åbo Akademis datorer. Genom applikationen bjöd man in deltagarna via ett e-postmeddelande som innehöll en länk och en identifieringskod, som deltagarna använde för att ansluta sig till videointervjun. Det här gjordes för att bevara deltagarnas anonymitet i intervjun. En del av deltagarna intervjuades även i en personlig intervju på plats vid universitetet. Intervjuerna spelades in med en portabel ljudinspelare, kallad *Zoom H2n Handy Recorder*, och materialet från intervjuerna överfördes sedan till en krypterad minnessticka. Det inspelade materialet från pre-testningen och de kognitiva intervjuerna transkriberades. Ur det transkriberade materialet sammanställdes och identifierades gemensamma ändringsförslag i de olika intervjuerna,

som sedan användes som motivering för de semantiska anpassningarna som utfördes innan expertpanelens slutliga godkännande av frågeformuläret.

3 Resultat

Olika versioner av frågeformuläret, som uppkom under olika faser i översättningsprocessen, finns bifogade (se bilaga A–F). I rapporteringen av resultatet delades frågeformuläret SaRK^{AFAB} upp i tre delar, där del I bestod av påståenden 1–10 som berör den upplevda rösten för tillfället. Del II bestod av frågor om den önskade rösten och del III bestod av frågor om könsidentiteten (se bilaga E). Indelning användes endast i denna avhandling och ingick inte i den slutliga versionen av formuläret.

3.1 Den första översättningen av SaRK till finska (fas 1)

I den första fasen av översättningen, översattes den svenska ursprungsversionen av SaRK^{AFAB} från svenska till finska av två personer i expertpanelen. De två personerna var nationella experter inom behandling av röst för personer med KI och de hade finska som modersmål. Alla påståenden, följdfrågor och svarsalternativ översattes i enlighet med den svenska versionen av frågeformuläret. Se tabell 2 för en översikt av finska påståenden och svarsalternativ i den första finska versionen av formuläret och tabell 1 för motsvarande innehåll på svenska i ursprungsversionen. Den svenska ursprungsversionen och den första finska översättningen av frågeformuläret finns bifogade (se bilaga A och B).

Tabell 2

Påståenden och svarsalternativ i den första finska översättningen av SaRK^{AFAB}

Påstående	Svarsalternativ	
1.	”Kurkkuni tuntuu väsyneeltä, kun olen puhunut jonkin aikaa”	0 1 2 3
2.	”Ääneni käheytyy, kun olen puhunut jonkin aikaa”	0 1 2 3
3.	”Minun on vaikea puhua kovalla äänellä”	0 1 2 3
4.	”Ääneni on epävakaa (kuten äänenmurroksessa)”	0 1 2 3
5.	”Ääneni ei vastaa sukupuoli-identiteettiäni”	0 1 2 3
6a.	”Puhuessani puhelimesta (tai netissä) minusta tuntuu, että sukupuoli-identiteettini hahmotetaan väärin”	0 1 2 3
6b.	”-ja se on minulle ongelma”	0 1 2 3
7a.	”Puhuessani kasvatusten toisen ihmisen kanssa minusta tuntuu, että sukupuoli-identiteettini hahmotetaan väärin”	0 1 2 3
7b.	”-ja se on minulle ongelma”	0 1 2 3
8a.	”Kun puhun, minusta tuntuu, että muut hahmottavat minut nuoremmaksi kuin olen”	0 1 2 3
8b.	”-ja se on minulle ongelma”	0 1 2 3
9a.	”Olen tyytymätön ääneeni”	0 1 2 3
9b.	”koska sukupuoleni tulkitaan sen perusteella väärin”	”Kyllä/ei”
9c.	”koska ääneni ei toimi kunnolla (ks. väittämät 1–4)”	”Kyllä/ei”
9d.	”muun syyn vuoksi”	”Kyllä/ei”
Ib	”Jos valitsit ’muun syyn vuoksi’, ilmoita, mitä muut syyt ovat:”	-
10a.	”Minua huolestuttaa, koska ääntäni ei hahmoteta sukupuoli-identiteettini mukaisesti”	0 1 2 3
10b.	”-mikä on johtanut siihen, että osallistun sosiaalisiin tilanteisiin vähemmän kuin haluaisin” ”Anna kokonaisarvio äänestäsi (valitse vain yksi vaihtoehto):”	0 1 2 3
IIa.	”Nykyinen ääneni on”	”Hyvin miehekäs” ”Melko miehekäs” ”Sukupuolineutraali” ”Melko naisellinen” ”Hyvin naisellinen”
IIb.	”Haluan, että ääneni kuulostaa”	”Hyvin miehekkäältä” ”Melko miehekkäältä” ”Sukupuolineutraalilta” ”Melko naiselliselta” ”Hyvin naiselliselta”
IIIa.	”Kuvailisin sukupuoli-identiteettini olevan”	”Mies” ”Nainen” ”Ei-binääri” ”Muu” ”En tiedä/epävarma”
IIIb.	”Jos valitsit kohdan ”muu”, ilmoita mikä”	-
IIIc.	”Muita kommentteja”	-

Anteckning. Motsvarande svenska innehåll finns i tabell 1. - = fritt formulerat svar, 0 = ”ei koskaan tai harvoin”, 1 = ”joskus”, 2 = ”usein”, 3 = ”tavallisesti tai aina”

3.2 Expertpanelens ändringar av frågeformuläret (fas 2)

Efter den första finska översättningen av frågeformuläret skickades formuläret vidare till resten av expertpanelen. I den här fasen kontaktades experten inom röst och experten inom psykometriska test. Inga ändringar gjordes i den psykometriska delen. Experten inom röst föreslog anpassning av verbet ”hahmottaa” (uppfatta) till endera ”käsittää” (uppfatta) eller ”tulkita” (tolka) i påstående 6, 7 och 8. I påstående 6a och 7a anpassades verbet till ”käsittää” och i påstående 8a till ”tulkita”, enligt expertpanelens rekommendationer. Efter de semantiska anpassningarna, skickades den uppdaterade versionen av frågeformuläret till hela expertpanelen för ytterligare rekommendationer och ändringsförslag. Expertpanelen föreslog därefter ett tillägg av begreppet ”vaihtoehdon” (alternativet) i fråga Ib. Se tabell 3 för samtliga anpassningar av expertpanelen. Frågeformuläret efter expertpanelens ändringar finns i bilaga C.

Tabell 3

Expertpanelens rekommendationer och ändringsförslag i den första finska versionen av SaRK^{AFAB}

Påstående i första översättningen	Expertpanelens ändringsförslag	Ändring i översättningen
6a. ”... että sukupuoli-identiteettini hahmotetaan väärin”	”käsittää”	”... että sukupuoli-identiteettini käsitetään väärin”
7a. ”... että sukupuoli-identiteettini hahmotetaan väärin”	”käsittää”	”... että sukupuoli-identiteettini käsitetään väärin”
8a. ”Kun puhun, minusta tuntuu, että muut hahmottavat ...”	”tulkita”	”Kun puhun, minusta tuntuu, että muut tulkitsevat ...”
Ib. ”Jos valitsit ’muun syyn vuoksi’, ilmoita, mitä muut syyt ovat”	”vaihtoehdon”	”Jos valitsit vaihtoehdon ’muun syyn vuoksi’, ilmoita, mitä muut syyt ovat”
IIIa. ”Ei-binääri”	”ei-binäärinen”	”Ei-binäärinen”

3.3 Återöversättning av frågeformuläret till svenska (fas 3)

Det finska frågeformuläret SaRK^{AFAB} översattes tillbaka till svenska av en utomstående översättare, som inte hade någon ytterligare kännedom om mätinstrumentet (se bilaga D). Personen var expert inom röst och hade svenska som modersmål. Den svenska återöversatta versionen skickades sedan tillbaka till ursprungsförfattarna Askman och Nygren för kommentarer och godkännande. Ursprungsförfattarnas kommentarer och ändringsförslag jämfördes med den svenska ursprungsversionen och den finska versionen av SaRK^{AMAB} (se tabell 4). Vissa av ursprungsförfattarnas ändringsförslag anpassades, av pro gradu skribenten och handledaren, i den finska versionen av formuläret. Anpassningar utfördes främst då ursprungsförfattarna ansåg att en viss del av formuläret orsakade en

betydelseskilnad mellan den ursprungliga versionen och den återöversatta versionen av formuläret. Ytterligare anpassningar som föreslogs togs upp i ett senare skede under intervjuerna med målgruppen. Se tabell 4 för samtliga anpassningsförslag som endera åtgärdades eller inte åtgärdades i den finska versionen av SaRK^{AFAB}.

3.3.1 Anpassningsförslag som åtgärdades efter återöversättningen

I påstående 6a, 7a, och 8a påpekade ursprungsförfattarna betydelseskilnaden mellan ursprungsversionens uttryck ”...tror jag...” och återöversättningens uttryck ”...det känns som...”. En liknande betydelseskilnad fanns även i det finska uttrycket ”minusta tuntuu” (det känns som) i den finska versionen och därmed anpassades uttrycket till ”uskon” (jag tror). I påstående 9c ansåg ursprungsförfattarna att begreppet ”röstfunktion” var mer ändamålsenlig än återöversättningens fras ”... min röst inte fungerar som den ska...”. Eftersom det finska uttrycket ”äänen toiminta” motsvarar det svenska begreppet ”röstfunktion”, inkluderades uttrycket i den finska versionen. I påstående 10b påpekade ursprungsförfattarna skillnaden mellan ursprungsversionens begrepp ”delaktig” och återöversättningens begrepp ”delta”. Eftersom en liknande betydelseskilnad fanns mellan de finska begreppen ”osallistua” (delta) och ”osallistuminen” (delaktighet), gjordes anpassningar i den finska versionen. Ursprungsförfattarna bidrog slutligen med ett tillägg av ”påstående 1–4” i poängsättningsdelen i ursprungsformuläret, som även inkluderades i den finska översättningen.

3.3.2 Anpassningsförslag som inte åtgärdades efter återöversättningen

Begrepp som ursprungsförfattarna ansåg att hade en felaktig översättning till svenska var bland annat ”kokemus” (erfarenhet) i del Ia och ”mukaisesti” (i enlighet med) i påstående 10a, som togs upp i ett senare skede med målgruppen. I påstående 9b ansåg ursprungsförfattarna att begreppet ”felkönad” skulle inkluderas i sammanhanget. Inga ändringar gjordes i den finska versionen, eftersom den finska terminologin för begreppet skulle kontrolleras med målgruppen. I påstående IIa och b påpekade ursprungsförfattarna betydelseskilnaden mellan begreppen ”manlig” och ”kvinnlig” i återöversättningen och begreppen ”maskulin” och ”feminin” i ursprungsformuläret. Målgruppens tolkningar och uppfattningar av de finska begreppen ”miehekäs” (manlig) och ”naisellinen” (kvinnlig) diskuterades i ett senare skede.

Tabell 4

Ursprungsförfattarnas ändringsförslag och kommentarer på den svenska återöversatta versionen, samt ändringar i den finska versionen

Finska versionen av SaRK	Återöversättningen	Ursprungsförfattarnas kommentarer och förslag	Ändringar i finska SaRK
”Henkilötunnus”	Personbeteckning	Personnummer	-
”Numero”	Nummer	”nummer” ska ändras till ”siffra”	-
”...vastaa kokemustasi”	... ”motsvarar din erfarenhet ”	Föredrar ”stämmer överens med hur du upplever följande”	-
3. ”Minun on vaikea puhua...”	Jag har svårt att prata ...	föredrar ”tala”	-
6a. ”Puhuessani puhelimessa (tai netissä) minusta tuntuu, että ...”	Det känns som om min könsidentitet ...	När jag talar i telefon (eller över internet) tror jag ...	”Puhuessani puhelimessa uskon ...”
7a. ”Puhuessani kasvatusten toisten ihmisten kanssa minusta tuntuu, että ...”	Det känns som om min könsidentitet ...	Föredrar ”tror jag” istället för ”det känns som”	”Puhuessani kasvatusten toisten ihmisten kanssa uskon ...”
8a. ”Kun puhuu, minusta tuntuu, että ...”	När jag talar känns det som att andra uppfattar mej som yngre än vad jag är.	Föredrar ”tror jag” istället för ”känns det som”	”Kun puhuu, uskon , että ... ”
9b. ”koska sukupuoli tulkitaan sen perusteella väärin”	... därför att mitt kön uppfattas fel på grund av den.	Föredrar ”p.g.a. att jag blir felkönad”	-
9c. ”koska äänen ei toimi kunnolla ...”	... för att min röst inte fungerar som den ska .	Föredrar ”p.g.a. min röstfunktion”	”Koska äänen ei toimi äänen toiminnan vuoksi”
Ib. ”Jos valitsit vaihtoehdon ’muun syyn vuoksi’, ilmoita, mitä muut syyt ovat”	Om du valde ”på grund av någon annan orsak”, ange vilken eller vilka orsaker :	Föredrar: Om du valde ”på grund av någon annan orsak”, ange vilken:	”Jos valitsit vaihtoehdon ’muun syyn vuoksi’, ilmoita, mitä ”
10a. ”Minua huolestuttaa, koska ääneni ei hahmoteta sukupuoli-identiteettini mukaisesti”	Det bekymrar mej att min röst inte ska uppfattas så att den motsvarar min könsidentitet	Föredrar ”jag är orolig” och ”i enlighet med”	-
10b. ”– mikä on johtanut siihen, että osallistun sosiaaliisiin tilanteisiin vähemmän kuin haluaisin”	–vilket leder till att jag deltar i sociala sammanhang än jag skulle önska .	Föredrar ”och det leder det till att jag är mindre delaktig i sociala situationer”	”... että osallistumiseni sosiaalisissa tilanteissa on vähäisempää kuin haluaisin ”
II. ”Hyvin miehekäs, melko miehekäs, sukupuolineutraali, melko naisellinen, hyvin naisellinen”	mycket manlig, ganska manlig, könsneutral, ganska kvinnlig och mycket kvinnlig.	Föredrar ”feminin” och ”maskulin” som svarsalternativ, samt ändra ordningen på svarsalternativen	Ordningen ändras från ”naisellinen” till ”miehekäs”
IIIc. ”Äänen suhde sukupuoli-identiteettiin”	Rösten i förhållande till könsidentiteten.	Tillägg av författarna i originalet: Rösten i förhållande till könsidentiteten (påstående 5–10).	”Äänen suhde sukupuoli-identiteettiin (väittämat 5–10)”

Anteckning. - = ingen ändring

3.4 Pre-testning och kognitiva intervjuer med målgruppen (fas 4)

I de kognitiva intervjuerna fick nio deltagare dela med sig av sina egna tolkningar och uppfattningar av påståendena i det finska SaRK^{AFAB} (se bilaga E), samt bidra med anpassningsförslag. Semantiska anpassningar gjordes i den finska versionen av frågeformuläret, i enlighet med gemensamma ändringsförslag som uppkom i analysen av de transkriberade intervjuerna. Inga anpassningar gjordes om det endast var fåtal deltagare som föreslagit en semantisk anpassning eller om majoriteten av deltagarna hade en enhetlig och korrekt uppfattning av ett begrepps betydelse. Det gjordes inte heller anpassningar ifall ett finskt begrepp var en korrekt översättning av ett svenskt begrepp i ursprungsversionen av formuläret. Se tabell 5 för en översikt över anpassningar som endera utfördes eller inte utfördes i frågeformuläret.

Under intervjuerna ombads deltagarna beskriva sin förståelse av utvalda finska begrepp, som diskuterats under tidigare faser i översättningsprocessen med expertpanelen och ursprungsförfattarna (se tabell 2 och 3). Pro gradu skribenten frågade specifikt om deltagarnas uppfattning av begreppen för att klargöra betydelserna och tolkningarna av dem. Begrepp som diskuterades var ”kokemus” (erfarenhet), ”huolestuttaa” (bekymra), ”mukaisesti” (i enlighet med), ”osallistuminen” (delaktighet) och ”sukupuolineutraali” (könsneutral). Majoriteten av deltagarna ansåg att begreppen passade i sina sammanhang och de hade enhetliga definitioner av begreppen. Inga anpassningar gjordes av begreppen i frågeformuläret.

3.4.1 Anpassningsförslag som åtgärdades efter intervjuerna

I påstående 9b föreslogs begreppet ”väärinsukupuolittaa” (felköna) och uttrycket ”sukupuolittaa väärin” (könas fel) och fyra deltagare föredrog användningen av dem. Intervjuaren frågade resten av deltagarna om begreppens betydelse och användning. Alla deltagare var bekanta med begreppen sedan tidigare, men tre av nio deltagare ansåg att begreppen möjligtvis inte är bekant för alla. Begreppet ”väärinsukupuolitetaan” (felkönas) inkluderades i formuläret, vilket även var i enlighet med ursprungsförfattarnas rekommendationer. Språkliga korrigeringar utfördes i del Ib av frasen ”ilmoita, mitä” (ange vad) som korrigerades till ”ilmoita, minkä” (ange vilken), samt i påstående 10a av begreppet ”koska” (eftersom) som korrigerades till ”että” (att). De språkliga korrigeringarna gjordes i enlighet med deltagarnas anpassningsförslag och eftersom samma korrigeringar utförts i SaRK^{AMAB} (Hermansson, 2020). Begreppet ”hahmoteta” (uppfattas) anpassades till ”käsitä” (uppfattas) i påstående 10a, eftersom samma begrepp användes i

påstående 6a och 7a och därmed bidrog anpassningen till mer konsekvent användning av begreppet i formuläret. Samma anpassning gjordes i motsvarande påstående i SaRK^{AMAB}. I del IIa och b anpassades begreppen ”naisellinen” (kvinnlig) och ”miehekäs” (manlig) till ”feminiininen” (feminin) och ”maskuliininen” (maskulin), eftersom sju deltagare föredrog begreppen och flera deltagare påpekade att de första begreppen lät stereotypiska.

3.4.2 Anpassningsförslag som inte åtgärdades efter intervjuerna

I påstående 4 ansåg tre deltagare att begreppet ”epävakaa” (instabil) var diffust, men inga anpassningar gjordes eftersom deltagarna gav en korrekt beskrivning av begreppets betydelse med hjälp av begreppet ”äänenmurroksessa” (i målbrottet) inom parentes efter påståendet. I påståendena 6a, 7a och 8a ansåg fem deltagare att begreppet ”uskon” (jag tror) passade i sammanhanget, medan resten ansåg att ”minusta tuntuu” (det känns som) var ett naturligare uttryck på finska. Inga ändringar gjordes eftersom majoriteten av deltagarna och ursprungsförfattarna i fas 3 föredrog begreppet ”uskon”. I påstående 9c ansåg åtta deltagare att uttrycket ”äänen toiminta” (röstfunktion) vara obekant, men inga anpassningar gjordes eftersom deltagarna gav korrekta beskrivningar av uttrycket med hjälp av hänvisningen till påstående 1–4. I del IIIa ansåg fyra deltagare att begreppet ”muunsukupuolinen” var vanligare än ”ei-binäärinen” (icke-binär) på finska. Alla deltagare var bekanta med begreppet ”muunsukupuolinen”, men tre deltagare var osäkra på begreppets exakta betydelse och användning. I formuläret gjordes inga anpassningar av begreppet ”ei-binäärinen”.

Tabell 5

Målgruppens ändringsförslag och kommentarer i de kognitiva intervjuerna, samt antalet personer av samma åsikt

Påstående	Kommentarer i intervjuerna	Antal deltagare (av 9)	Ändringar i formuläret
Del Ia.	”kokemus” ok begrepp	9	-
1.	”jonkin aikaa” ospecificikt uttryck	2	-
	Förslag: ”tavallisena päivänä”	1	-
2.	”jonkin aikaa” ospecificikt uttryck	2	-
4.	”epävakaa” oklart begrepp	3	-
5.	”sukupuoli-identiteettiäni” felaktigt begrepp	2	-
	Förslag: ”sukupuolidysforia” eller ”sukupuoli”	2	-
6a.	”uskon” ok begrepp	5	-
	”minusta tuntuu” istället för ”uskon”	4	-
	Förslag: ”käy ilmi”	1	-
6a.	”käsitetään” oklart begrepp	2	-
	Förslag: ”tulkitaan”	1	-
7a.	”uskon” ok begrepp	5	-
	”minusta tuntuu” istället för ”uskon”	4	-
7a.	Förslag: ”käsitetään” istället för ”tulkitaan”	1	-
8a.	”uskon” ok begrepp	5	-
	”minusta tuntuu” istället för ”uskon”	4	-
9b.	Förslag: ”väärinsukupuolitetaan”/”sukupuolittaa väärin”	4	”koska minua väärin-sukupuolitetaan
	”väärinsukupuolitetaan”/”sukupuolittaa väärin” bekant begrepp	9	(sukupuoleni tulkitaan väärin) sen perusteella”
9c.	”äänen toiminta” obekant begrepp	8	”äänen toiminnan vuoksi”
9d.	Förslag: ”muusta syystä”	1	-
Del 1b.	”ilmoita mitä” språkligt inkorrekt	5	”ilmoita, minkä”
	Förslag: ”mikä”/”miksi”/”minkä”/”mitkä syyt”		
10a.	”huolestuttaa” ok begrepp	7	-
10a.	”hahmoteta” ändras till ”käsitetään”		”...ääntäni ei käsitetä...”
10a.	Förslag: ”koska” ändras till ”että”	3	”...että ääntäni...”
10b.	”osallistuminen” ok begrepp	8	-
10b.	”vähäisempää” ovanlig form	1	-
Del II.	Föredrog ”feminiinen”/”feminiiniseltä” och ”maskuliininen”/”maskuliinielta” i svarsalternativen	7	”feminiininen” ”maskuliininen” ”feminiiniseltä” ”maskuliiniselta”
Del II.	”erittäin” istället för ”hyvin”	1	-
Del II.	”sukupuolineutraali” bekant begrepp	9	-
Del II.	Förslag: ”haluan/toivoisin että ääneni olisi/kuulostaa”	1	-
Del IIIa.	”muunsukupuolinen” istället för ”ei-binäärinen”	4	-
Del IIIb.	”ilmoita” felaktigt begrepp	3	-
	Förslag: ”kerro”	2	-

Anteckning. - = ingen ändring

3.5 Den slutliga versionen av frågeformuläret (fas 5)

Efter att målgruppens semantiska anpassningar åtgärdats i det finska SaRK^{AFAB}, skickades den slutliga versionen till expertpanelen för ett sista godkännande i översättningens femte fas. Expertpanelen föreslog ytterligare att begreppet ”vääriinsukupuolittaa” (felköna) i påstående 9b skulle ersättas med ”sukupuolitetaan väärin” (könas fel) eller helt avlägsnas från påståendet. Inga ändringar gjordes i påståendet, eftersom ursprungsförfattarnas och målgruppens åsikter var av tillräckligt stor vikt. I påstående 10a ansåg en person i expertpanelen att begreppet ”käsittää” (uppfatta) skulle anpassas till uttrycket ”saada käsitys” (få en uppfattning), men inga ändringar utfördes i påståendet. Expertpanelens godkännande erhöles i mars 2020. Den slutliga versionen av det finska självskattningsformuläret SaRK^{AFAB} finns bifogad (se bilaga F).

4 Diskussion

Syftet med avhandlingen pro gradu var att översätta självskattningsformuläret Skattning av Röstens vid Könsinkongruens^{Assigned Female At Birth} (SaRK^{AFAB}) från svenska till finska i enlighet med de riktlinjer WHO (2014) givit för översättning av mätinstrument. Målet var att framställa ett frågeformulär som semantiskt motsvarar och som kan användas i samma syfte som det ursprungliga frågeformuläret. Avhandlingen var relevant eftersom självskattningsformulär av röstens kan användas för transmaskulina personer som genomgår talterapeutisk röstbehandling i samband med könsbekräftande behandling. Det råder däremot brist på bedömnings- och självskattningsformulär av röstens för personer med KI, som tillför viktig information vid bedömning av röstens. Frågeformuläret översattes i enlighet med riktlinjerna och resultatet av studien är en finsk översättning av självskattningsformuläret SaRK^{AFAB}, som motsvarar det svenska ursprungsformuläret och som även bidrar till att fylla behovet av självskattningsformulär av röstens för personer med könsinkongruens.

4.1 Genomförande av översättningen

I översättningen av SaRK^{AFAB} tillämpades WHO:s (2014) riktlinjer för översättning av mätinstrument. Tillämpningen av riktlinjerna medförde några anpassningar av översättningsfaserna för att riktlinjerna skulle vara genomförbara inom ramen för pro gradu avhandlingen. Resultatet av studien påverkades inte av anpassningarna i samband med tillämpningen av riktlinjerna. I expertpanelen för den här studien inkluderades i den andra fasen både pro gradu skribenten och handledaren, men de inkluderades inte i

expertpanelen enligt riktlinjerna. I studiens tredje fas återöversattes hela formuläret, medan det enligt riktlinjerna enbart var utplockade delar som skulle översättas tillbaka till originalspråket. Hela formuläret återöversattes för att expertpanelen i en tidigare fas inte hade angivit utvalda delar av formuläret som skulle återöversättas. Det här var en fördel för studien, eftersom alla delar och eventuella problemområden granskades i hela formuläret. Enligt riktlinjerna skulle studiens fjärde fas inkludera ett sampel på minst 10 personer, men det beslutades att ett sampel på 9 personer var tillräckligt för studien på grund av svårigheter att få tag i deltagare. Ett större sampel skulle ha varit fördelaktigt men studiens deltagarantal påverkade troligen inte resultatet, eftersom deltagarna var överens om flera delar av formuläret. Enligt riktlinjerna skulle intervjuerna utföras som personliga intervjuer ansikte mot ansikte, men intervjuerna i studien utfördes både ansikte mot ansikte och som videointervjuer. Videointervjuerna var en nackdel i studien eftersom de intervjuerna bedömdes vara mer kortfattade och mindre naturliga, vilket troligen påverkade innehållet i deltagarnas svar. Det slutliga godkännandet av frågeformuläret skulle enligt riktlinjerna göras av WHO, medan det i studien gjordes av expertpanelen för att möjliggöra översättningen inom ramen för avhandlingsarbetet.

Under studiens olika översättningsfaser utfördes även anpassningar av semantiskt innehåll i frågeformuläret. De semantiska anpassningarna utfördes för att kunna framställa ett finskt frågeformulär och för att ta fram en översättning som motsvarade det svenska ursprungsformuläret så bra som möjligt. När en semantisk anpassning övervägdes utgick man från att expertpanelen och ursprungsförfattarna hade rekommendationer, att majoriteten av deltagarna dela en synpunkt och att en liknande anpassning tidigare utförts i SaRK^{AMAB}. Innan en semantisk anpassning utfördes i formuläret, skulle den gärna ha föreslagits under flera olika faser och ha rekommenderats av flera olika personer i faserna. Eftersom dessa aspekter togs i beaktande i studien, var de anpassningar som slutligen utfördes i formuläret väl motiverade. I studien bidrog expertpanelen främst med anpassningar av finsk terminologi, ursprungsförfattarna främst med anpassningar av svensk terminologi och deltagarna främst med anpassningar av finsk grammatik och områdesspecifik terminologi.

4.2 Utmaningar i semantiska anpassningar

Semantiska anpassningar utfördes under översättningsfaserna då personer i olika faser var av samma åsikt om en anpassning. Det uppstod däremot utmaningar i översättningen då expertpanelen, ursprungsförfattarna eller målgruppen inte var överens om en anpassning. I

följande kapitel behandlas utvalda problematiska begrepp och uttryck som behöver utredas ytterligare.

4.2.1 Översättningen av begreppet icke-binär till finska

Begreppet icke-binär översattes av expertpanelen till ”ei-binäärinen”, men under de kognitiva intervjuerna med målgruppen var deltagarna av olika åsikt om begreppet. Fem av deltagarna ansåg att begreppet användes korrekt, men fyra deltagare ansåg att begreppet ”muunsukupuolinen” kunde användas som motsvarighet till det svenska begreppet icke-binär eller det engelska begreppet ”non-binary” (icke-binär). En deltagare ansåg däremot att svarsalternativet ”muu” (annan) fungerade som motsvarighet till ”muunsukupuolinen”. Enligt THL (2020) identifierar sig en icke-binär person utanför de två könsnormerna man eller kvinna. Hen kan istället identifiera sig som både man och kvinna, som någonting mitt emellan eller som varken man eller kvinna (THL, 2020). Föreningen Seta rf. (2020) definierar det finska begreppet ”ei-binäärinen” (icke-binär) på liknande sätt och menar att begreppet även inkluderar andra könsidentiteter som ”muunsukupuolinen”, ”sukupuoleton” (könlös) eller ”intersukupuolinen” (interkönad). Det finska begreppet ”muunsukupuolinen” innebär att en person inte identifierar sig som enbart man eller kvinna, utan som en blandning av könen eller helt utanför könsindelningen (Seta rf., 2020; Trasek rf., u.å.). En svensk översättning av begreppet ”muunsukupuolinen” påträffades inte. Definitionen av både ”ei-binäärinen” och ”muunsukupuolinen” är överlag ytterst likartade och de finska begreppens definitioner motsvarar även definitionen av det svenska begreppet icke-binär. De olika uppfattningarna av de finska begreppens betydelser försvårade översättningen av icke-binär till finska i frågeformuläret.

Enligt Duodecim (2019b) har ”muunsukupuolinen” allmänt börjat användas som motsvarighet till det engelska uttrycket ”non-binary identity” (icke-binär identitet), men däremot har begreppet ännu inte en etablerad finsk definition. I den här studien skulle en inkludering av ”muunsukupuolinen” i SaRK^{AFAB} ha kunnat gynna etableringen av begreppet i finskan. I frågeformuläret gjordes däremot inga anpassningar, eftersom det inte gick att fastställa att ”muunsukupuolinen” kan användas synonymt med ”ei-binäärinen” på grund av att begreppet ännu inte har en etablerad definition i finskan. ”Ei-binäärinen” är eventuellt ett mer allmänt känt begrepp och kan även anses ha en mer övergripande betydelse än ”muunsukupuolinen”. Samma begrepp diskuterades i Hermanssons (2020) avhandling och beslutet att inte inkludera ”muunsukupuolinen” i SaRK^{AMAB} motiverades

på motsvarande sätt. Under intervjuerna påpekade en av deltagarna att användningen av ”muunsukupuolinen” borde kontrolleras med personer med en icke-binär könsidentitet, eftersom binära transmaskulina personer förmodligen inte är den ideala målgruppen som med säkerhet kan uttala sig om korrekt användning av begreppet.

På grund av deltagarnas olika åsikter om begreppen, finns det anledning att i framtida studier undersöka hur dessa begrepp används i språket. En orsak till detta fenomen kan eventuellt vara att många begrepp för tillfället befinner sig i ett övergångsskede där nya begrepp håller på att införas i det finska språket. Nya begrepp kan införas i språket exempelvis i samband med att ICD-11 tas i bruk. I och med ibruktagandet av ICD-11 kommer nya och mer rekommenderade begrepp att börja användas inom vården (WHO, 2019). Föreningar, såsom Trasek rf. och Seta rf., bidrar kontinuerligt med nya uppdaterade ordlistor som inkluderar rekommenderad terminologi. Många nya begrepp är däremot troligtvis inte allmänt kända för personer i omgivningen. Aktiv föreningsverksamhet och förnyade ordlistor är av stor vikt, eftersom positiva attityder i omgivningen till könsminoriteter har rapporterats ha samband med ökad medvetenhet och kunskap om minoriteterna (Flores, 2015). Med andra ord kan omgivningens ökade medvetenhet och positiva attityder till könsminoriteter bidra till etableringen och användningen av nya begrepp, eftersom omgivningen kan få kunskap om och förståelse för terminologi som personer som tillhör olika könsminoriteter själva föredrar.

4.2.2 Kvinnlig och manlig eller feminin och maskulin

Expertpanelen översatte begreppen manlig och kvinnlig till ”miehekäs” och ”naisellinen”, men under intervjuerna reagerade majoriteten av deltagarna på begreppen och ansåg att de var stereotypiska eller föråldrade. Deltagarna föredrog istället begreppen ”feminiininen” (feminin) och ”maskuliininen” (maskulin), eftersom de ansågs vara neutralare alternativ. Liknande resultat rapporterades bland de transfeminina deltagarna i Hermanssons (2020) avhandling och ursprungsförfattarna rekommenderade även användningen av feminin och maskulin. Föreningen Seta rf. (2020) använder begreppet ”naisellisuus” (kvinnlighet) synonymt med begreppet ”feminiinisyyt”(femininitet). Begreppet ”feminiinisyyt” definieras som en kombination av personlighetsdrag, beteenden och yttre egenskaper som förknippas med kvinnlighet, och dessa uppfattas av omgivningen och av en själv (Seta rf. 2020). ”Maskuliinisyyt”(maskulinitet) definieras på motsvarande sätt och används synonymt med ”miehekkyyt” (manlighet) (Seta rf., 2020). Det svenska begreppet kvinnlig används i betydelsen ”som är av eller har att göra med kvinnokön” och begreppet manlig

definieras på liknande sätt (Svenska Akademien, 2009). Enligt THL (2020) innebär begreppet feminin ”egenskaper, saker föremål och färdigheter m.m. som anses feminina eller kvinnliga”, samt ”Femininitet eller feminina egenskaper har inte någon direkt koppling till kvinna som kön. En person kan vara feminin eller ge uttryck för femininitet oberoende av sitt kön” (THL, 2020). Begreppet maskulin definieras på motsvarande sätt av THL (2020). Man kan anta att begreppen feminin och maskulin uppfattas som neutralare, eftersom de enligt definitionerna inte är lika könsbundna som begreppen kvinnlig och manlig. Zimman (2012) påpekar i en studie att transmaskulina personer har ett mer varierande och komplext förhållningssätt till kön, som nödvändigtvis inte tar sig uttryck i enlighet med det som förväntas vara typiskt manligt eller kvinnligt. Det mer varierande förhållningssättet till kön bland transmaskulina personer är eventuellt ytterligare en orsak till att studiens transmaskulina deltagare föredrog de neutralare alternativen ”feminiininen” och ”maskuliininen”.

4.2.3 Översättning av begreppet felkönad till finska

En finsk motsvarighet till det svenska begreppet felkönad diskuterades under olika faser, eftersom en översättning av begreppet inte inkluderades i den första finska översättningen. Deltagarna föreslog uttrycket ”sukupuolittaa väärin” (könas fel) och begreppet ”väärin-sukupuolittaa” (felkönas). Det svenska begreppet felkönad innebär att en person tillskrivs felaktigt kön av omgivningen (Kulturdepartementet, 2017). Det finska begreppet ”väärinsukupuolittaa” (felköna) innebär i sin tur att en person uppfattar att hen i sociala situationer inte ses som hen är (Seta rf., 2020), exempelvis att omgivningen tilltalar en person med felaktigt kön utifrån yttre attribut (Amnesty International, 2017). Eftersom definitionerna av de svenska och finska begreppen är likartade, kan ”väärinsukupuolittaa” anses vara en finsk översättning av felkönad.

I den här studien inkluderades begreppet ”väärinsukupuolittaa” (felköna) i frågeformuläret, eftersom fyra av deltagarna föredrog användningen av begreppet i sammanhanget och det var bekant för alla deltagare. I Hermanssons (2020) studie inkluderades begreppet däremot inte i SaRK^{AMAB}, eftersom den studiens målgrupp ansåg att begreppet var talspråklig eller obekant. Skillnaderna i studiernas resultat kan eventuellt ha orsakats av slumpmässiga åsikter bland deltagarna eller av generationsskillnader och åldersspridningen i samplen. I den här studien bestod samplet av nio personer i 20–46-årsåldern ($M = 28,8$), medan samplet i Hermanssons (2020) studie bestod av fem personer i 24–60-årsåldern ($M = 42,2$). Åldersspridningen var större i Hermanssons (2020) studie och

deltagarna var i medeltal äldre än i denna studie. Utifrån studiernas åldersspridning och ålder i medeltal bland deltagarna, kan man anta att yngre personer möjligtvis är mera bekanta med nya finska begrepp som börjat används bland personer med KI på senaste tiden. Ytterligare var deltagarnas tid sedan påbörjad könsbekräftande behandlingen i medeltal 4,9 år i denna studie, medan den i Hermanssons (2020) studie i medeltal var 2,8 år. Den här studiens deltagare hade längre erfarenhet av könsbekräftande behandling och hade levt i enlighet med sin könsidentitet en längre tid, och därmed ansågs deltagarna ha tillförlitlig kunskap om ämnet. Eftersom denna studie även hade ett större deltagarantal, var deltagarnas åsikter av tillräckligt stor vikt för att inkludera ”väärinsukupuolittaa” i SaRK^{AFAB} trots att det inte inkluderades i SaRK^{AMAB}. Vid det slutliga godkännandet ansåg två i expertpanelen att begreppet inte var nödvändig i formuläret, men begreppet inkluderades trots detta eftersom både målgruppen och ursprungsförfattarna var av annan åsikt. Inkluderingen av ”väärinsukupuolittaa” i det finska SaRK^{AFAB} ökar likheterna med det svenska formuläret där begreppet felkönad används. Ytterligare kan inkluderingen vara en möjlighet att införa begreppet mer i det finska språket och gynna användningen av det i bedömnings- och behandlingssammanhang för personer med KI i Finland.

4.2.4 Översättning av uttrycket ”jag tror” till finska

Det svenska uttrycket ”jag tror” översattes först till ”minusta tuntuu” (det känns som) i den första finska översättningen, som sedan ändrades till ”uskon” (jag tror) i återöversättningsfasen. Deltagarna var av olika åsikter om begreppet. Deltagarna ansåg att ”uskon” innebär att man antar något eller att man inte är säker på om man exempelvis felkönas av omgivningen. Uttrycket ”minusta tuntuu” associerades däremot med hur man själv uppfattar och känner att andra könar en. Fyra deltagare ansåg att ”minusta tuntuu” var ett naturligare uttryck på finska, men trots detta valdes användningen av begreppet ”uskon” i det finska formuläret. Ursprungsförfattarna önskade att uttrycket ”jag tror” skulle användas i frågeformuläret, och därmed togs beslutet att använda begreppet ”uskon” för att öka likheterna med ursprungsformuläret. Begreppet ”uskon” inkluderades även i SaRK^{AMAB}, eftersom den studiens målgrupp ansåg att begreppet passade i sammanhanget (Hermansson, 2020).

4.3 Studiens styrkor och begränsningar

En av studies styrkor var att riktlinjerna av WHO (2014) tillämpades i alla fem faser av översättningen, med några anpassningar av faserna. En annan styrka i samplet var att en del av deltagarna hade påbörjat en könsbekräftande behandling för flera år sedan, medan

andra inte hade påbörjat eller nyligen påbörjat en behandling. De här variationerna bland deltagarna var ändamålsenliga för studien och frågeformuläret, eftersom formuläret är riktat till personer i olika skeden av den könsbekräftande behandlingen. Ytterligare hade deltagarna i medeltal levt i enlighet med sin könsidentitet relativt länge och därmed hade de erfarenhet av och kunskap om ämnet. Variationerna inom samplet tillförde varierande synpunkter i intervjuerna, vilket ökade tillförlitligheten i de anpassningsförslag som deltagarna var överens om.

Studiens sampel inkluderade både binära och icke-binära transmaskulina personer, men en av studiens begränsningar var att fördelning inte var jämn. Studien skulle ha gynnats av ett större sampel med en mer kontrollerad variation av könsidentiteter, exempelvis för att underlätta utredningen av begrepps betydelser och användning. Ytterligare en begränsning i samplet var att många av deltagarna var unga och därmed skulle studien ha gynnats av större åldersspridning för att få mer tillförlitliga resultat. En annan begränsning i studien var att vissa semantiska anpassningar kunde ha åtgärdats innan de kognitiva intervjuerna för att få deltagarnas genuina reaktioner på begrepp i sina sammanhang. Utvecklingen av formuläret skulle slutligen ha gynnats av expertpanelens godkännande vid fler tillfällen än endast innan återöversättningen och den slutliga versionen, exempelvis även innan pre-testningen.

4.4 Slutsats och förslag på framtida studier

Avhandlingen bidrog med ett nytt finskt självskattningsformulär av rösten för personer med KI i Finland. Studien var relevant för att man i samband med talterapeutisk röstbehandling ska kunna fastställa transmaskulina klinters egna målsättningar och förväntningar på rösten på finska. Översättningen av det svenska självskattningsformuläret SaRK^{AFAB} till finska genomfördes genom att tillämpa WHO:s (2014) riktlinjer för översättning av mätinstrument. Tillämpningen medförde några anpassningar av riktlinjernas översättningsfaser. Resultatet av studien var ett finskt SaRK^{AFAB} som reflekterar det svenska ursprungsformuläret, eftersom anpassningar av finskt semantiskt innehåll utfördes för att öka motsvarigheter med ursprungsversionen. Formuläret kan användas i samma syfte som det svenska formuläret och inkluderar väsentlig finsk terminologi inom ämnet. Det finska självskattningsformuläret möjliggör subjektiv självskattning av den nuvarande rösten, den önskade rösten och könsidentiteten för transmaskulina personer i Finland.

I framtida studier kunde det finska självskattningsformuläret SaRK^{AFAB} validitets- och reliabilitetstestas för att kunna fastställa om formuläret är ett valitt och reliabelt mätinstrument. Det skulle vara till fördel att utföra en större studie med ett sampel som inkluderar flera olika könsidentiteter bland transmaskulina personer. Samplet skulle därmed representera mångfalden av könsidentiteter inom målgruppen för frågeformuläret. En sådan studie skulle kunna fastställa i vilken utsträckning formuläret kan användas i sin nuvarande form. Självskattningsformuläret SaRK^{AFAB} kommer i framtida behandlingsstudier att kunna användas som baseline för behandling.

Referenser

- American Psychiatric Association. (2016). *What is gender dysphoria?* Hämtad 11-2-2019 från <https://www.psychiatry.org/patients-families/gender-dysphoria/what-is-gender-dysphoria>
- American Psychological Association (2019). *Transgender people, gender identity and gender expression*. Hämtad 26-02-2019 från <https://www.apa.org/topics/lgbt/transgender>
- Amnesty International. (2017). *"Toivon vain kunnioitusta"*. Hämtad 2020-03-26 från <https://www.amnesty.fi/toivon-vain-kunnioitusta/>
- Askman, C., & Nygren, U. (2018a). *Skattning av Rösten vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB)*. Hämtad från https://medarbetare.ki.se/people/ulrnyg?_ga=2.14991606.1324386234.1574413567-580259265.1568891213
- Askman, C., & Nygren, U. (2018b). *Skattning av Rösten vid Könsinkongruens (SaRK), assigned male at birth (AMAB)*. Hämtad från https://medarbetare.ki.se/people/ulrnyg?_ga=2.14991606.1324386234.1574413567-580259265.1568891213
- Azul, D. (2016). Gender-related aspects of transmasculine people's vocal situations: insights from a qualitative content analysis of interview transcripts. *International journal of language & communication disorders*, 51(6), 672–684. doi: 10.1111/1460-6984.12239
- Azul, D., Arnold, A., & Neuschaefer-Rube. (2018). Do transmasculine speakers present with gender-related voice problems? Insight from a participant-centered mixed-methods study. *Journal of speech, language and hearing research*, 61, 25–39. doi: 10.1044/2017_JSLHR-S-16-0410
- Bauer, G. R., Scheim, A. I., Pyne, J., Travers, R., & Hammond, R. (2015). Intervenable factors associated with suicide risk in transgender persons: a respondent driven sampling study in Ontario, Canada. *BMC public health*, 15(525). doi: 10.1186/s12889-015-1867-2
- Beatty, P. C., & Willis, G. B. (2007). Research synthesis: The practice of cognitive interviewing. *Public opinion quarterly*, 71(2), 287–311. doi: 10.1093/poq/nfm006
- Block, C., Papp, V. G., & Adler, R. K. (2019). Transmasculine voice and communication. I R. Adler, S. Hirsch & J. Pickering (Red.), *Voice and communication therapy for the transgender/gender diverse client – A comprehensive clinical guide* (s. 141–190). San Diego: Plural Publishing.
- Boone, D. R., McFarlane, S. C., Von Berg, S. L., & Zraick, R. I. (2014). *The voice and voice analysis*. United States of America: Pearson Education.
- Cosyns, M., Van Borsel, J., Wierckx, K., Dedeker, D., Van de Peer, F., Daelman, T., Laenen S., & T'Sjoen, G. (2013). Voice in female-to-male transsexual persons after long-term androgen therapy. *The laryngoscope*, 124(6), 1409–1414. doi: 10.1002/lary.24480

- Dacakis, G., Davis, S., Oates, J. M., Douglas, J. M., & Johnston, J. R. (2013). Development and preliminary evaluation of the transsexual voice questionnaire for male-to-female transsexuals. *Journal of voice*, 27(3), 312–320. doi: 10.1016/j.jvoice.2012.11.005
- Drennan, J. (2003). Cognitive interviewing: verbal data in the design and pretesting of questionnaires. *Journal of advanced nursing*, 42(1), 57–63. doi: 10.1046/j.1365-2648.2003.02579.x
- Duodecim Terveyskirjasto. (2018). *Transsukupuolisuus*. Hämtad 2020-01-20 från https://www.terveyskirjasto.fi/kotisivut/tk.koti?p_artikkeli=dlk01195
- Duodecim Terveyskirjasto. (2019a). *Lääketieteen sanasto*. Hämtad 2020-01-23 från https://www.terveyskirjasto.fi/kotisivut/tk.koti?p_artikkeli=ltt00192
- Duodecim Terveyskirjasto. (2019b). *Muunsukupuolisuus*. Hämtad 2020-01-20 från https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk01196
- Eremenco, S. L., Cella, D., & Arnold, B. J. (2005). A comprehensive method for the translation and cross-cultural validation of health status questionnaires. *Evaluation & the health professions*, 28(2), 212–232. doi: 10.1177/0163278705275342
- Flores, A. R. (2015). Attitudes toward transgender rights: perceived knowledge and secondary interpersonal contact. *Politics, groups, and identities*, 3(3), 398–416. doi: 10.1080/21565503.2015.1050414
- Grufman-Björnlund, S., & Lindqvist, L. (2018). *Validering & reliabilitetsprövning av självskattningsformuläret Skattning av Röstens vid Könsinongrunes ^{Assigned female at birth} (Magisteruppsats)*. Stockholm: Institutionen för klinisk vetenskap, intervention och teknik, Karolinska institutet.
- Hancock, A. B., & Garabedian, L. M. (2012). Transgender voice and communication treatment: a retrospective chart review of 25 cases. *International journal of language & communication disorder*, 48(1), 54–65. doi: 10.1111/j.1460-6984.2012.00185.x
- Hermansson, N. (2020). *Översättning av självskattningsformuläret Skattning av Röstens vid Könsinkongruens – Assigned Male at Birth (SaRK^{AMAB}) från svenska till finska* (Magisteruppsats). Åbo: Fakulteten för humaniora, psykologi och teologi, Åbo Akademi. Hämtad från https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/176799/hermansson_nora.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Hirsch, S., Gelfer, M. P., & Boonin, J. (2019). The art and science of resonance, articulation, and volume. I R. Adler, S. Hirsch & J. Pickering (Red.), *Voice and communication therapy for the transgender/gender diverse client – A comprehensive clinical guide* (s. 217–248). San Diego: Plural Publishing.
- Institutet för hälsa och välfärd THL. (2020). *Ordlista*. Hämtad 2020-01-19 från <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/tasa-arvosanasto>
- Irwig, M. S., Childs, K., & Hancock, A. B. (2016). Effects of testosterone on the transgender male voice. *Andrology*, 5, 107–112. doi: 10.1111/andr.12278

- Kulturdepartementet. (2017). *Transpersoner i Sverige – Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor*. Hämtad 2020-02-06 från <https://www.regeringen.se/4adda9/contentassets/3e2e892900fc4034a9d822413fdaefe7/transpersoner-i-sverige---forslag-for-starkt-stallning-och-battre-levnadsvillkor>
- Leung, Y., Oates, J., & Chan, S. P. (2018). Voice, articulation, and prosody contribute to listener perceptions of speaker gender: A systematic review and meta-analysis. *Journal of speech, language, and hearing research*, *61*, 266–297. doi: 10.1044/2017_jslhr-s-17-0067
- Newfield, E. S., Hart, T. L., Dibble, S., & Kohler, L. (2006). Female-to-male transgender quality of life. *Quality of life research*, *15*, 1447–1457. doi: 10.1007/s11136-006-0002-3
- Nygren, U., Grufman-Björnlund, S., Lindqvist, L. & Södersten, M. (2019). Skattning av rösten vid könsinkongruens assigned female at birth (SaRK AFAB). *Logopeden*, *2*, 12–18.
- Nygren, U., Nordenskjöld, A., Arver, A., & Södersten, M. (2016). Effects on voice fundamental frequency and satisfaction with voice in trans men during testosterone treatment– A longitudinal study. *Journal of voice*, *30*(6), 23–34. doi: 10.1016/j.jvoice.2015.10.016
- Papp, V. (2011). *The female-to-male transsexual voice: Physiology vs. performance in production* (Doktorsavhandling). Houston: Rice university. Hämtad från <https://scholarship.rice.edu/bitstream/handle/1911/70383/PappV.pdf?sequence=1&isAllowed=y%20->
- Pääkkönen, S. (2015). *Äänen ja sukupuolen yhteys* (Magistersuppsats). Helsingfors: Käyttätymistieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto. Hämtad från https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/154724/siiri_p%C3%A4%C3%A4kk%C3%B6nen_pg_2015.pdf?sequence=4&isAllowed=y
- Rantala, L., Koppanen, L., & Kankare, E. (2017). Transsukupuolisten naisten äänikyselyn reliabiliteetti ja väittämien selkeys ja sopivuus. *Puhe ja kieli*, *37*(4), 239–258. doi: 10.23997/pk.60809
- Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoner och queeras rättigheter. (2020). *Begreppsordlista* (RFSL). Hämtad 2020-01-19 från <https://www.rfsl.se/hbtqi-fakta/begreppsordlista/>
- Seta. (2020). *Sateenkaarisanasto*. Hämtad 2020-01-15 från <https://seta.fi/sateenkaaritieto/sateenkaarisanasto/>
- Socialstyrelsen. (2015). *God vård av vuxna med könsdysfori*. Hämtad 2019-11-10 från <https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19798/2015-4-7.pdf>
- Socialstyrelsen. (2019). *Internationell statistisk klassifikation av sjukdomar och relaterade hälsoproblem* (ICD-10). Hämtad 2020-01-18 från <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/klassifikationer-och-koder/2019-1-12.pdf>

- Socialstyrelsen (2018). *Att synliggöra normer i socialtjänsten – med ett hbtq-perspektiv*. Hämtad 2020-01-28 från <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/ovrigt/jamlikhet-hbtq-ordlista.pdf>
- Sundberg, J. (2001). *Röstlära – fakta om rösten i tal och sång*. Konsultfirman Johan Sundberg: Stockholm
- Svenska Akademien. (2009). *Svensk ordbok*. Hämtad 2020-02-10 från <https://svenska.se/tre/?sok=kvinnlig&pz=1>
- The World Professional Association for Transgender Health (WPATH). (2012). *Standards of care for the health of transsexual, transgender, and gender-nonconforming people*. Hämtad 2020-03-02 från https://www.wpath.org/media/cms/Documents/SOC%20v7/Standards%20of%20Care_V7%20Full%20Book_English.pdf
- Thornton, J. (2008). Working with transgender voice: The role of the speech and language therapist. *Sexologies, 17*, 271–276. doi: 10.1016/j.sexol.2008.08.003
- Trasek rf. (u.å.). *Käsitteitä*. Hämtad: 2020-01-28 från <http://trasek.fi/perustietoa/kasitteita/>
- Van Borsel, J., De Cuypere, G., Rubens, R., & Destaerk, B. (2000). Voice problems in female-to-male transsexuals. *International journal of language & communication disorders, 35*(3), 427–442. doi: 10.1080/136828200410672
- Världshälsoorganisationen WHO. (2014). *Process of translation and adaption of instruments*. Hämtad 18-2-2019 från https://www.who.int/substance_abuse/research_tools/translation/en/
- Världshälsoorganisationen WHO. (2018). *International classification of disease for mortality and morbidity statistics (ICD-11)*. Hämtad 2019-02-11 från <https://icd.who.int/browse11/l-m/en#/http://id.who.int/icd/entity/90875286> ....
<https://icd.who.int/>
- Världshälsoorganisationen WHO. (2019). *International statistical classification of diseases and related health problems (ICD-11)*. Hämtad 2020-01-18.
<https://www.who.int/news-room/detail/25-05-2019-world-health-assembly-update>
- Zimman, L. (2012). *Voices in transition: Testosterone, transmasculinity, and the gendered voice among Female-to-Male transgender people* (Doktorsavhandling). Colorado: University of Colorado. Hämtad 2020-02-12 från <https://core.ac.uk/download/pdf/54849276.pdf>

Bilagor

Bilaga A, den svenska ursprungsversionen av SaRK^{AFAB}

Skattning av Röstens vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB). Askman & Nygren, 2018.
Skattningsformulär av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logoped inom SFTH

(AFAB)

Namn: _____ Personnummer: _____ Datum: _____

**Nedan följer ett antal påståenden om din röst.
Markera den siffra som bäst stämmer överens med hur du upplever följande:
(Markera endast ett alternativ.)**

Svarsalternativ
0 = *aldrig eller sällan*
1 = *ibland*
2 = *ofta*
3 = *vanligtvis eller alltid*

1. Jag blir trött i halsen när jag har pratat en stund	0 1 2 3
2. Jag blir hes när jag har pratat en stund	0 1 2 3
3. Jag har svårt att tala med stark röst	0 1 2 3
4. Min röst är instabil (som i målbrottet)	0 1 2 3
5. Min röst stämmer inte med min könsidentitet	0 1 2 3
6a. När jag talar i telefon (eller över internet) tror jag att min könsidentitet missuppfattas	0 1 2 3
6b. -och det är ett problem för mig	0 1 2 3
7a. När jag talar ansikte mot ansikte med en person tror jag att min könsidentitet missuppfattas	0 1 2 3
7b. -och det är ett problem för mig	0 1 2 3
8a. När jag talar tror jag att andra uppfattar mig som yngre än jag är	0 1 2 3
8b. -och det är ett problem för mig	0 1 2 3
9a. Jag är missnöjd med min röst	0 1 2 3
9b. p.g.a. att jag blir felkönad	Ja ☐ Nej ☐
9c. p.g.a. min röstfunktion (se 1-4)	Ja ☐ Nej ☐
9d. p.g.a. annan orsak	Ja ☐ Nej ☐

Om du valt "p.g.a. annan orsak", ange vilken:

Skattning av Röstern vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB). Askman & Nygren, 2018.
Skattningsformulär av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logopederna inom SFTH

(AFAB)

Svarsalternativ0 = *aldrig eller sällan*1 = *ibland*2 = *ofta*3 = *vanligtvis eller alltid*

10a. Jag är orolig att min röst inte ska uppfattas i enlighet med min könsidentitet

0 1 2 3

10b. -och det leder det till att jag är mindre delaktig i sociala situationer än jag skulle önska

0 1 2 3

Var god ge en övergripande gradering av din röst (markera endast ett alternativ):

- För närvarande är min röst:

Mycket feminin   Ganska feminin   Könsneutral   Ganska maskulin   Mycket maskulin

- Jag vill att min röst ska låta:

Mycket feminin   Ganska feminin   Könsneutral   Ganska maskulin   Mycket maskulin

Jag skulle beskriva min könsidentitet som:

Man   Kvinna   Icke-binär   Annan   Vet ej/Osäker

Om du valt "annan", ange vilken _____

Övrig kommentar: _____

Fylls i av logoped:

SaRK Totalpoäng _____

Röstfunktion (påstående 1-4) _____ Röst i relation till könsidentitet _____

Bilaga B, den första finska översättningen av SaRK^{AFAB}

Skattning av Röstens vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB). Askman & Nygren, 2018.
Skattningsformulär av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logopederna inom SFTH

(AFAB)

Nimi: _____ Henkilötunnus: _____ Päivämäärä: _____

Alla on joitakin väittämiä äänestäsi.

Ympyröi numero, joka parhaiten vastaa kokemustasi: (Valitse vain yksi vaihtoehto)

Vastausvaihtoehdot

0 = ei koskaan tai harvoin

1 = joskus

2 = usein

3 = tavallisesti tai aina

1. Kurkkuni tuntuu väsyneeltä, kun olen puhunut jonkin aikaa	0 1 2 3
2. Ääneni käheytyy, kun olen puhunut jonkin aikaa.	0 1 2 3
3. Minun on vaikea puhua kovalla äänellä.	0 1 2 3
4. Ääneni on epävakaata (kuten äänenmurroksessa)	0 1 2 3
5. Ääneni ei vastaa sukupuoli-identiteettiäni.	0 1 2 3
6a. Puhuessani puhelimesta (tai netissä) minusta tuntuu, että sukupuoli-identiteettiäni hahmotetaan väärin	0 1 2 3
6b. - ja se on minulle ongelma	0 1 2 3
7a. Puhuessani kasvotusten toisen ihmisen kanssa minusta tuntuu, että sukupuoli-identiteettiäni hahmotetaan väärin	0 1 2 3
7b. - ja se on minulle ongelma	0 1 2 3
8a. Kun puhun, minusta tuntuu, että muut hahmottavat minut nuoremaksi kuin olen	0 1 2 3
8b. - ja se on minulle ongelma	0 1 2 3
9a. Olen tyytymätön ääneeni	0 1 2 3
9b. koska sukupuoleni tulkitaan sen perusteella väärin	Kyllä ☐ Ei ☐
9c. koska ääneni ei toimi kunnolla (ks. väittämät 1-4)	Kyllä ☐ Ei ☐
9d. muun syyn vuoksi	Kyllä ☐ Ei ☐

Jos valitsit 'muun syyn vuoksi', ilmoita, mitä muut syyt ovat:

Skattning av Röstens vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB). Askman & Nygren, 2018.
Skattningsformulär av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logopederna inom SFTH

(AFAB)

Vastausvaihtoehdot

0 = ei koskaan tai harvoin

1 = joskus

2 = usein

3 = tavallisesti tai aina

10a. Minua huolestuttaa, koska ääntäni ei hahmoteta
sukupuoli-identiteettini mukaisesti.

0 1 2 3

10b. –mikä on johtanut siihen, että osallistun sosiaalisiin
tilanteisiin vähemmän kuin haluaisin

0 1 2 3

Anna kokonaisarvio äänestäsi (valitse vain yksi vaihtoehto):

- Nykyinen ääneni on

Hyvin miehekäs

Melko miehekäs

Sukupuolineutraali

Melko naisellinen

Hyvin naisellinen

- Haluan, että ääneni kuulostaa

Hyvin
miehekkäältäMelko
miehekkäältä

Sukupuolineutraalilta

Melko
naiselliseltaHyvin
naiselliselta

Kuvailisin sukupuoli-identiteettini olevan

Mies

Nainen

Ei-binääri

Muu

En tiedä/epävarma

Jos valitsit kohdan ”muu”, ilmoita, mikä _____

Muita kommentteja:

_____

Puheterapeutti täyttää:

SaRKin kokonaispisteet _____

Äänen toimivuus (väittämät 1-4) _____ Äänen suhde sukupuoli-identiteettiin _____

Bilaga C, expertpanelens anpassningar i den finska SaRK^{AFAB}

Skattning av Rösten vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB). Askman & Nygren, 2018.
Skattningsformulär av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logopederna inom SFTH

(AFAB)

Nimi: _____ Henkilötunnus: _____

Päivämäärä: _____

Alla on joitakin väittämiä äänestäsi.

Ympyröi numero, joka parhaiten vastaa kokemustasi: (Valitse vain yksi vaihtoehto)

Vastausvaihtoehdot

0 = ei koskaan tai harvoin

1 = joskus

2 = usein

3 = tavallisesti tai aina

1. Kurkkuni tuntuu väsyneeltä, kun olen puhunut jonkin aikaa. 0 1 2 3

2. Ääneni käheytyy, kun olen puhunut jonkin aikaa. 0 1 2 3

3. Minun on vaikea puhua kovalla äänellä. 0 1 2 3

4. Ääneni on epävaka (kuten äänenmurroksessa). 0 1 2 3

5. Ääneni ei vastaa sukupuoli-identiteettiäni. 0 1 2 3

6a. Puhuessani puhelimesta (tai netissä) minusta tuntuu, että sukupuoli-identiteettiäni käsitetään väärin 0 1 2 3

6b. –ja se on minulle ongelma 0 1 2 3

7a. Puhuessani kasvotusten toisen ihmisen kanssa minusta tuntuu, että sukupuoli-identiteettiäni käsitetään väärin 0 1 2 3

7b. - ja se on minulle ongelma 0 1 2 3

8a. Kun puhun, minusta tuntuu, että muut tulkitsevat minut nuoremmaksi kuin olen 0 1 2 3

8b. - ja se on minulle ongelma 0 1 2 3

9a. Olen tyytymätön ääneeni 0 1 2 3

9b. koska sukupuoleni tulkitaan sen perusteella väärin Kyllä Ei

9c. koska ääneni ei toimi kunnolla (ks. väittämät 1-4) Kyllä Ei

9d. muun syyn vuoksi Kyllä Ei

Skattnng av Rösten vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB). Askman & Nygren, 2018.
Skattnngsformulr av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logopederna inom SFTH

(AFAB)

Jos valitsit vaihtoehdon 'muun syyn vuoksi', ilmoita, mitä muut syyt ovat.

Vastausvaihtoehdot

0 = ei koskaan tai harvoin

1 = joskus

2 = usein

3 = tavallisesti tai aina

**10a. Minua huolestuttaa, koska ntni ei hahmoteta
sukupuoli-identiteettini mukaisesti,**

0 1 2 3

**10b. –mikä on johtanut siihen, että osallistun sosiaaliin
tilanteisiin vähemmän kuin haluaisin.**

0 1 2 3

Anna kokonaisarvio ntstsi (valitse vain yksi vaihtoehto):

- Nykyinen ntni on**

Hyvin
mieheksMelko
miehekäs

Sukupuolineutraali

Melko
naisellinenHyvin
naisellinen

- Haluan, että ntni kuulostaa**

Hyvin
miehekkltMelko
miehekkäältä

Sukupuolineutraalilta

Melko
naiselliseltaHyvin
naiselliselta

Kuvailisin sukupuoli-identiteettini olevan

Mies

Nainen

Ei-binäärinen

Muu

En tiedä/epävarma

Jos valitsit kohdan "muu", ilmoita, mikä _____

Muita kommentteja:

Skattning av Röstens vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB). Askman & Nygren, 2018.
Skattningsformulär av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logopederna inom SFTH

(AFAB)

Puheterapeutti täyttää:

SaRKin kokonaispisteet _____

Äänen toimivuus (väittämät 1-4) _____ Äänen suhde sukupuoli-identiteettiin _____

Bilaga D, den återöversatta versionen av SaRK^{AFAB}

Skattningsformulär av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logopederna inom SFTH

(AFAB)

Namn: _____ Personbeteckning: _____ Datum: _____

Nedan finns några påståenden som gäller din röst. Sätt en ring runt det nummer som bäst motsvarar din erfarenhet: (välj bara ett alternativ)

Svarsalternativ

0 = *aldrig eller sällan*1 = *ibland*2 = *ofta*3 = *vanligen eller alltid*

1. Jag känner mej trött i halsen när jag har pratat en stund	0 1 2 3
2. Jag blir hes när jag har pratat en stund	0 1 2 3
3. Jag har svårt att prata med stark röst	0 1 2 3
4. Min röst är instabil (som i målbrottet)	0 1 2 3
5. Min röst motsvarar inte min könsidentitet	0 1 2 3
6a. Det känns som om min könsidentitet uppfattas fel när jag talar i telefon (eller på nätet)	0 1 2 3
6b. — och det är ett problem för mej	0 1 2 3
7a. Det känns som om min könsidentitet uppfattas fel när jag talar med någon ansikte mot ansikte	0 1 2 3
7b. – och det är ett problem för mej	0 1 2 3
8a. När jag talar känns det som om andra uppfattar mej som yngre än vad jag är	0 1 2 3
8b. – och det är ett problem för mej	0 1 2 3
9a. Jag är missnöjd med min röst	0 1 2 3
9b. därför att mitt kön uppfattas fel på grund av den	Ja ☐ Nej ☐
9c. för att min röst inte fungerar som den ska (se påståendena 1-4)	Ja ☐ Nej ☐
9d. på grund av någon annan orsak	Ja ☐ Nej ☐

Om du valde " på grund av någon annan orsak", ange vilken eller vilka orsaker:

Skattning av Rösten vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB). Askman & Nygren, 2018.
Skattningsformulär av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logopedier inom SFTH

(AFAB)

Svarsalternativ

0 = aldrig eller sällan

1 = ibland

2 = ofta

3 = vanligen eller alltid

10a. Det bekymrar mej att min röst inte uppfattas så att den motsvarar min könsidentitet	0	1	2	3
10b. –vilket har lett till att jag deltar i sociala sammanhang mindre än jag skulle önska	0	1	2	3

Ge en helhetsbedömning av din röst (välj bara ett alternativ):

- Min röst är just nu

Mycket manlig   Ganska manlig   Könsneutral   Ganska kvinnlig   Mycket kvinnlig

- Jag vill att min röst ska låta

Mycket manlig   Ganska manlig   Könsneutral   Ganska kvinnlig   Mycket kvinnlig

Jag skulle beskriva min könsidentitet som

Man

Kvinna

Icke binär

Annan

Vet inte/osäker

Om du valde alternativet "annan", svara vilken

Övriga kommentarer:

Taltherapeuten fyller i:

SaRK helhetspoäng _____

Rösten fungerar (påståendena 1-4) _____ Rösten i förhållande till könsidentiteten _____

Bilaga E, intervjuversion av SaRK^{AFAB}

Skattning av Rösten vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB). Askman & Nygren, 2018.
Skattningsformulär av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logopederna inom SFTH

(AFAB)

Nimi: _____ Henkilötunnus: _____ Päivämäärä: _____

Ia Alla on joitakin väittämiä äänestäsi. Ympyröi numero, joka parhaiten vastaa kokemustasi: (Valitse vain yksi vaihtoehto)

Vastausvaihtoehdot

0 = ei koskaan tai harvoin

1 = joskus

2 = usein

3 = tavallisesti tai aina

1. Kurkkuni tuntuu väsyneeltä, kun olen puhunut jonkin aikaa.	0 1 2 3
2. Ääneni käheytyy, kun olen puhunut jonkin aikaa.	0 1 2 3
3. Minun on vaikea puhua kovalla äänellä.	0 1 2 3
4. Ääneni on epävaka (kuten äänenmurroksessa).	0 1 2 3
5. Ääneni ei vastaa sukupuoli-identiteettiäni.	0 1 2 3
6a. Puhuessani puhelimesta (tai netissä) uskon, että sukupuoli-identiteettiäni käsitetään väärin	0 1 2 3
6b. –ja se on minulle ongelma.	0 1 2 3
7a. Puhuessani kasvotusten toisen ihmisen kanssa uskon, että sukupuoli-identiteettiäni käsitetään väärin	0 1 2 3
7b. - ja se on minulle ongelma.	0 1 2 3
8a. Kun puhun, uskon, että muut tulkitsevat minut nuoremmaksi kuin olen	0 1 2 3
8b. - ja se on minulle ongelma.	0 1 2 3
9a. Olen tyytymätön ääneeni,	0 1 2 3
9b. koska sukupuoleni tulkitaan sen perusteella väärin	Kyllä ☐ Ei ☐
9c. koska ääneni ei toimi äänen toiminnan vuoksi (ks. väittämät 1-4)	Kyllä ☐ Ei ☐
9d. muun syyn vuoksi.	Kyllä ☐ Ei ☐

Ib Jos valitsit vaihtoehdon 'muun syyn vuoksi', ilmoita, mitä.

Skattning av Röstens vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB). Askman & Nygren, 2018.
Skattningsformulär av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logopederna inom SFTH

(AFAB)

Vastausvaihtoehdot

0 = ei koskaan tai harvoin

1 = joskus

2 = usein

3 = tavallisesti tai aina

**10a. Minua huolestuttaa, koska ääntäni ei hahmoteta
sukupuoli-identiteettini mukaisesti,**

0 1 2 3

**10b. –mikä on johtanut siihen, että osallistumiseni sosiaalisissa
tilanteissa on vähäisempää kuin haluaisin.**

0 1 2 3

IIa Anna kokonaisarvio äänestäsi (valitse vain yksi vaihtoehto):

- Nykyinen ääneni on

Hyvin
miehekäs

Melko
miehekäs

Sukupuolineutraali

Melko
naisellinen

Hyvin
naisellinen

IIb

- Haluan, että ääneni kuulostaa

Hyvin
miehekkäältä

Melko
miehekkäältä

Sukupuolineutraalilta

Melko
naiselliselta

Hyvin
naiselliselta

IIIa Kuvailisin sukupuoli-identiteettini olevan

Mies

Nainen

Ei-binäärinen

Muu

En tiedä/epävarma

IIIb Jos valitsit kohdan ”muu”, ilmoita, mikä _____

Muita kommentteja:

_____

IIIc Puheterapeutti täyttää:

SaRKin kokonaispisteet _____

Äänen toimivuus (väittämät 1-4) _____ Äänen suhde sukupuoli-identiteettiin (väittämät 5-10)

_____

Bilaga F, den slutliga versionen av SaRK^{AFAB}

Skattning av Röstens vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB). Askman & Nygren, 2018.
Skattningsformulär av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logopederna inom SFTH

(AFAB)

Nimi: _____ Henkilötunnus: _____ Päivämäärä: _____

Alla on joitakin väittämiä äänestäsi. Ympyröi numero, joka parhaiten vastaa kokemustasi: (Valitse vain yksi vaihtoehto)

Vastausvaihtoehdot

0 = ei koskaan tai harvoin

1 = joskus

2 = usein

3 = tavallisesti tai aina

1. Kurkkuni tuntuu väsyneeltä, kun olen puhunut jonkin aikaa.	0 1 2 3
2. Ääneni käheytyy, kun olen puhunut jonkin aikaa.	0 1 2 3
3. Minun on vaikea puhua kovalla äänellä.	0 1 2 3
4. Ääneni on epävaka (kuten äänenmurroksessa).	0 1 2 3
5. Ääneni ei vastaa sukupuoli-identiteettiäni.	0 1 2 3
6a. Puhuessani puhelimesta (tai netissä) uskon, että sukupuoli-identiteettiäni käsitetään väärin	0 1 2 3
6b. - ja se on minulle ongelma.	0 1 2 3
7a. Puhuessani kasvotusten toisen ihmisen kanssa uskon, että sukupuoli-identiteettiäni käsitetään väärin	0 1 2 3
7b. - ja se on minulle ongelma.	0 1 2 3
8a. Kun puhun, uskon, että muut tulkitsevat minut nuoremmaksi kuin olen	0 1 2 3
8b. - ja se on minulle ongelma.	0 1 2 3
9a. Olen tyytymätön ääneeni,	0 1 2 3
9b. koska minua väärinsukupuolitetaan (sukupuoleni tulkitaan väärin) sen perusteella	Kyllä ☐ Ei ☐
9c. äänen toiminnan vuoksi (ks. väittämät 1-4)	Kyllä ☐ Ei ☐
9d. muun syyn vuoksi.	Kyllä ☐ Ei ☐

Jos valitsit vaihtoehdon 'muun syyn vuoksi', ilmoita, minkä

Skattning av Röstens vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB). Askman & Nygren, 2018.
Skattningsformulär av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logopederna inom SFTH

(AFAB)

Vastausvaihtoehdot

0 = ei koskaan tai harvoin

1 = joskus

2 = usein

3 = tavallisesti tai aina

10a. Minua huolestuttaa, että ääntäni ei käsitetä
sukupuoli-identiteettiäni mukaisesti,

0 1 2 3

10b. –mikä on johtanut siihen, että osallistumiseni sosiaalisissa
tilanteissa on vähäisempää kuin haluaisin.

0 1 2 3

Anna kokonaisarvio äänestäsi (valitse vain yksi vaihtoehto):• **Nykyinen ääneni on**

Hyvin
feminiininen

Melko
feminiininen

Sukupuolineutraali

Melko
maskuliininen

Hyvin
maskuliininen

• **Haluan, että ääneni kuulostaa**

Hyvin
feminiiniseltä

Melko
feminiiniseltä

Sukupuolineutraalilta

Melko
maskuliiniselta

Hyvin
maskuliiniselta

Kuvailisin sukupuoli-identiteettiäni olevan

Mies

Nainen

Ei-binäärinen

Muu

En tiedä/epävarma

Jos valitsit kohdan ”muu”, ilmoita, mikä _____

Muita kommentteja:

Skattning av Röstens vid Könsinkongruens (SaRK), assigned female at birth (AFAB). Askman & Nygren, 2018.
Skattningsformulär av C Askman, reviderat och vidareutvecklat av logopederna inom SFTH

(AFAB)

Puheterapeutti täyttää:

SaRKin kokonaispisteet _____

Äänen toimivuus (väittämät 1-4) _____ Äänen suhde sukupuoli-identiteettiin (väittämät 5-10) _____

Pressmeddelande

Översättning av frågeformuläret Skattning av Rösten vid Könsinkongruens^{Assigned Female At Birth (SaRK^{AFAB})} från svenska till finska

Pro gradu-avhandling i logopedi
Institutionen för psykologi och logopedi, Åbo Akademi

En pro gradu-avhandling vid Åbo Akademi har tagit fram ett finskt självskattningsformulär av rösten för personer med köninkongruens i Finland. Magisterstuderande Lena Lindblom har i sin avhandling dokumenterat och genomfört översättningsprocessen av frågeformuläret Skattning av Rösten vid Könsinkongruens^{Assigned Female At Birth (SaRK^{AFAB})}. Frågeformuläret översattes från svenska till finska i enlighet med Världshälsoorganisationen WHO:s utformade riktlinjer för översättning av mätinstrument.

Översättningen involverade fem olika översättningsfaser i enlighet med Världshälsoorganisationen WHO:s riktlinjer. I de fem översättningsfaserna deltog experter inom röst, inom behandling av röst för personer med köninkongruens och inom psykometriska test. Strukturerade intervjuer om formuläret och en pre-testning utfördes med nio personer från målgruppen som bestod av transmaskulina personer.

Resultatet av avhandlingen är ett finskt självskattningsformulär för transmaskulina personer som motsvarar det svenska ursprungsformuläret. Anpassningar av semantiskt innehåll utfördes i det finska frågeformuläret under översättningsprocessen för att öka motsvarigheterna med det svenska ursprungsformuläret. Alla anpassningar som utfördes övervägdes och motiverades noggrant i enlighet med rekommendationer av experter och personer från målgruppen. Det finska självskattningsformuläret möjliggör förståelse för transmaskulina personers egen uppfattning om sin röst i samband med röstbehandling och bidrar även till att fylla behovet av självskattningsformulär av rösten för personer med könsinkongruens. Enligt Lindblom orsakade vissa semantiska anpassningar utmaningar i översättningen, eftersom de involverade begrepp som ännu inte är tillräckligt etablerade i det finska språket. Utformandet av frågeformuläret skulle ha gynnats av en validitets- och reliabilitetstestning med ett sampel med större variation av könsidentiteter inom formulärets målgrupp.

Ytterligare information fås av:

Lena Lindblom
Magisterstuderande i logopedi
Logopedi/Åbo Akademi
lena.lindblom@abo.fi

Handledare:
Sofia Holmqvist-Jämsén
Universitetslärare i logopedi
Logopedi/Åbo Akademi
sofia.holmqvist@abo.fi

Handledare:
Greta Wistbacka
Universitetslärare i logopedi
Logopedi/Åbo Akademi
greta.wistbacka@abo.fi